

T.C KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ İLETİŞİM BİLİMLERİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

GAZETE YAYINCILIĞINDA
MUHAFAZAKARLIK SÖYLEMİNİN DEĞİŞİMİ
2003 – 2008

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SUMRU AYDIN

Eylül, 2012

GAZETE YAYINCILIĞINDA
MUHAFAZAKARLIK SÖYLEMİNİN DEĞİŞİMİ
2003 – 2008

SUMRU AYDIN

İletişim Bilimleri Programı'nda Yüksek Lisans derecesi

İçin gerekli kısmi şartların yerine getirilmesi amacıyla

Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne teslim edilmiştir.

“Ben, Sumru Aydın, bu Yüksek Lisans Tezinde sunulan çalışmanın şahsıma ait olduğunu ve başka çalışmalardan yaptığım alıntıların kaynaklarını kurallara uygun biçimde tez içerisinde belirttiğimi onaylıyorum.”

SUMRU AYDIN

ÖZET

GAZETE YAYINCILIĞINDA MUHAFAZAKARLIK SÖYLEMİNİN DEĞİŞİMİ 2003 - 2008

Sumru Aydın
İletişim Bilimleri, Yüksek Lisans
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Murat Akser
Eylül, 2012

Bu tez 2003 ve 2008 yıllarında kadına yönelik şiddet haberlerinde muhafazakarlık söyleminin seçilmiş üç gazetede nasıl değiştiğini göstermeyi amaçlamaktadır. Seçilen gazetelere ait haberler niceliksel ve niteliksel olarak incelenmiştir. Kadına yönelik şiddet haberlerinde üç gazetenin aynı olayı farklı yaklaşımlarla haber yaptığı saptanmıştır. Bu yaklaşımlar suçlama, örtme ve abartma olarak özetlenebilir.

Anahtar Kelimeler: Kadına yönelik şiddet, Fiziksel şiddet, Cinsel şiddet,
Muhafazakarlık, Basın

ABSTRACT

CHANGE OF CONSERVATISM DISCOURSE IN NEWSPAPER PUBLISHING

2003 - 2008

Sumru Aydın

Master of Arts in Communication Sciences

Advisor: Asst. Prof. Murat Akser

This thesis aims to show how the three mainstream Turkish newspapers portray violence against women through a discourse of conservatism between 2003 and 2008. News items in these selected newspapers were examined both qualitatively and quantitatively. It is found that three newspapers are reporting same cases of violence against women from three different perspectives. These discursive approaches can be summarized as blame, coverup and exaggeration.

Key words: Violence against women, Physical violence, Sexual harassment, Conservatism, Press

TEŞEKKÜR NOTU

Bu tezin yazılma sürecini benimle beraber yaşıyan, deneyimleyen, gözleyen, bana fikirleri, eleştirileri, yorumları ile tezime katkısı bulunan herkese Őukranlarımı sunarım. Tez aşamamın her anında desteğini benden esirgemeyen, bu sürecin benim için ne kadar zor olduğunu düşünerek önermelerimi her zaman açık fikirlilikle ve samimiyetle dinleyen, eleştiren tez danışmanım Yrd. Doç. Dr Murat Akser 'e teşekkür ederim. Çalışmamı takip ederek bana eleştirileri, yorumları ile katkıda bulunan, sorduğu sorularla beni yönlendiren ve kaynak öneren, programa ilk başladığım günden beri desteğini esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Levent Soysal'a teşekkür ederim. Beni kadın sorunları hakkında bir çalışma yapmaya yönlendiren ve tez sürecimi yakından takip eden, hocam Mithat Bereket'e kendimi açıkça ifade olanağı bulmamı sağladığı ve bu tezin ortaya çıkabilmesini benim kadar istediği için teşekkür ederim.

Tez çalışmam boyunca arşiv taraması yapmamda yardımlarını esirgemeyen Taksim Atatürk Kitaplığı ve Khas Kütüphanesi çalışanlarına teşekkür ederim. İletişim Fakültesi'ndeki tüm hocalarımla ve arkadaşlarımla bu tezde emeği var. Özellikle Ozan Oğuz, Melis Özalp ve Ebru Mutlu'ya teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Özet

Abstract

Teşekkür Notu

Tablo Listesi

1 Giriş	1
2 Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet ve Muhafazakarlık İlişkisi	7
2.1.Muhafazakarlık ve Ataerki arasında Kadın	7
2.2 Kadına Yönelik Şiddet ve Türleri	9
2.2.1 Fiziksel Şiddet	10
2.2.2 Cinsel Şiddet	11
2.2.3 Ekonomik Şiddet	12
3 2003-2008 yıllarında Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Van Dijk yöntemine göre Çözümlemesi	14
3.1 Analiz edilecek sorunsal	14
3.2 Yöntem	15
3.3 Elde Edilen Bulgular	18
3.3.1 Niceliksel Analiz	18
3.3.2 Niteliksel Analiz	23
3.3.2 A- Şiddet Uygulayan Erkeği Haklı Gösterme	25
3.3.2.B- Şiddete Gerekçe Sunma	38
1.3.2.C- Karşılaştırmalı Haber Analizleri	53

3.4 Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi	68
Sonuç	71
Kaynaklar	73
Ek 1 Zaman Gazetesi 04. 07. 2003 Haber rneği	77
Ek 2: Zaman Gazetesi 08.03.2008 Haber rneği	78
Ek 3: Hürriyet Gazetesi 05.03.2008 Haber rneği	78
Ek 4: Hürriyet Gazetesi 04.07.2008 Haber rneği	79

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Yayınlandığı Yıllar	19
Tablo 2-A 2003 Yılı Haberlerin Konu İçeriği	20
Tablo 2-B 2008 Yılı Haberlerin Konu İçeriği	21
Tablo 3-A:2003 Yılı Kadına Uygulanan Fiziksel Şiddetin Nedenleri	22
Tablo 3-B 2008 Yılı Kadına Uygulanan Fiziksel Şiddetin Nedenleri	23

1.Giriş

Bu tez 2003 ve 2008 yıllarında kadına yönelik şiddet haberlerinde muhafazakarlık söyleminin seçilmiş üç gazetede nasıl değiştiğini göstermeyi amaçlamaktadır.

Kadına yönelik şiddet haberlerini niteliksel olarak analiz ederken amacım; haberler arasındaki karşıtlığı ortaya koymaktan çok o karşıtlığın yerleşik olduğu makro ve mikro yapıyı analiz ederek bu yapıları muhafazakarlık söylemi ile ilişkilendirmektir. Bu doğrultuda, çalışmamda 2003 ve 2008 yıllarındaki haberleri incelememin nedeni iktidarın kendisini muhafazakar bir parti olarak tanımlanmasından kaynaklanmaktadır. Yoksa belli bir konuda seçilen gazetelerin tutumunu ve duruşunu ortaya koyup niceliksel verilerden bir sonuç çıkarmak, haberler arasındaki karşıtlıkları veya söylem farklılıklarını iktidar /ideoloji sorunsalından uzak tutarak yapılan bir tez çalışması son derece aceleci ve yüzeysel bir bakış olacaktır.

Bu çalışmaya başlamamın en büyük nedeni birçok hemcinsimin gördüğü şiddete karşı sessiz kalmamak için kaleme aldığım deneme yazılarıdır. Ancak kadına yönelik şiddet haberlerinin gazetelerin üçüncü sayfalarında daha kanlı hale gelmesiyle yazdıklarımın basit bir serzenişten ziyade daha akademik bir boyutta ele alarak irdelemem gerektiğine inandım.

Bu bağlamda çalışmamın konusu şiddet gören kadınların gazete haberlerinde hangi parametreler kullanılarak verildiğini feminist eleştirel bir bakış açısıyla sergilemek olacaktır.

Çalışmamın kavramsal temelini “Muhafazakarlık” kavramı oluşturacaktır. Bu temel kavramın çevresini “ataerki”, “din”, “ahlak”, “namus”, “aile içi şiddet”, “cinsel hak” ve “baskı” kavramları oluşturmaktadır.

Bu kavramsal çerçeveler ışığında çalışmanın birinci bölümünde Türkiye’de kadına yönelik şiddet ve muhafazakarlık ilişkisinden bahsedeceğim. Kadına yönelik şiddet olgusunun türlerini irdelerken bir yandan da araştırma bölümünde topladığım haberlerden örnekler vereceğim. Bu çalışmayla cevaplarını aradığım sorulardan birkaçı aşağıdaki gibidir;

- Türkiye’de kadına yönelik şiddet haberlerinde 2003 yılına oranla 2008 yılında muhafazakar söylemler artış gösteriyor mu?
- Farklı fikir yelpazesinde yer alan Cumhuriyet, Hürriyet ve Zaman Gazetelerinde kadın nasıl sunuluyor?
- Kadına yönelik şiddet haberlerinde kadın ve erkeğe yüklenen kavramlar neler?

Araştırmamın ikinci ve en önemli kısmında ise; Hürriyet, Zaman ve Cumhuriyet gazetelerinin 1 Ocak- 31 Aralık 2003 ve 1 Ocak- 31 Aralık 2008 yıllarında kadına yönelik şiddet ile ilgili çıkan haberleri “Constructed Week Sampling” (Riffe 2005: 115) metoduna göre yapılandırarak Niteliksel analiz çerçevesinde Hollandalı bilim adamı Teun Van Dijk tarafından geliştirilen eleştirel söylem analizine göre incelenmiştir.

Araştırma objelerinin seçiminde gazetelerin her gün ve ulusal çapta yayınlanmaları, bir fikir gazetesi özelliğini taşımaları ve politik yelpazedeki farklı konuları belirleyici olmuştur.

Analiz edilen haberlerde “bıçaklama” “öldürme” “silahla yaralama, vurma” ,“Tecavüz, “cinsel saldırı” “töre cinayeti” gibi sözcüklerinin geçmesi de analiz edilecek metnin seçiminde bir kıstas olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın varsayımları aşağıdaki gibidir:

1. Türkiye’de kadına karşı şiddet haberleri, tüm gazetelerde 2003 yılına göre 2008 yılında niceliksel olarak artış göstermiştir.
2. Şiddet gören kadınlara ilişkin haberlerde kullanılan enformasyon, seçilen sözcük ve fiiller ile erkelerin şiddet uygulaması ya onu haklı gösteren bir ima ile ya da şiddete gerekçe gösteren bir söylemle sunulmuştur
3. Şiddet gören kadınlara ilişkin haberlerin veriliş biçimleri gazetelerin fikri yapılarına göre farklılık göstermektedir.

Kavramsal Çerçeve

Şiddet kavramının bir alt başlığı olan aile içi şiddet için birçok tanımlama yapmak mümkündür. Aile içi şiddet, bir kişinin eşine, çocuklarına, anne babasına, kardeşlerine ve/veya yakın akrabalarına uyguladığı, her türlü saldırgan davranıştır. Aile içi şiddet, her ne kadar kadına, çocuğa ya da erkeğe yönelik olabilirse de, daha çok kadına yönelik olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalara göre “*dünya genelinde her dört kadından biri aile içi şiddet görmektedir*” (Dölek ve Özdemir 2005). TBMM Kadının Statüsünü Araştırma Komisyonu (2003), kadına yönelik şiddet kavramını açıklarken; kadına yönelik şiddet, kadının sözel, fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik zarar görmesiyle ve acı çekmesiyle sonuçlanan, kadının temel hak ve özgürlüklerini, en temelde de yaşama hakkını tehdit eden bir eylemdir denilmektedir.

Muhafazakarlık En basit şekliyle, “mevcut düzeni ve sistemi muhafaza etmeye çalışan, doğal sürecinde yaşanan tedrici) değişimi savunan düşünce tarzı ve siyasal bir tavır alış” olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda muhafazakarlık milliyetçi tonlarda gelenekler dünyasına, tarihe ve dine yaptığı yoğun göndermelerle dikkat çeker (Öğün 1997: 121).

Nuray Mert, muhafazakarlığı; eskiyi korumaya yaptığı vurguya rağmen ve modernleşmenin seyri ile bağlantılı olarak en çok değişime uğramış ve uğramaya açık siyasal tutum olarak görmektedir (1997: 58). Bu da muhafazakarlığın paradoksu olarak karşımıza çıkmaktadır. Aslında bir diğer paradoks da kendisini modern döneme ait bir düşünce olarak tanımlamakla birlikte muhafazakarlık, modern dünyayı da eleştirir. Örneğin muhafazakarlara göre “modern toplum yalnızca bir kafes olarak kalmaz, içindeki insanlar da o kafesin parmaklıklarınca biçimlendirilir” (Berman 1994: 28).

Muhafazakar düşünce, “modern liberal toplumların, değerlerden arınmış, kültürel kimlikten yoksun toplumlar olamayacakları, olursa yozlaşacakları ve çökecekleri”, bunu önlemek için “Toplumun bir takım temel değerlerinin “muhafaza edilmesi” gerektiği iddiasına önem verir (Bora 1998: 70).

Din kavramı, insanların inanma, var oluşunu bir sebebe bağlama ihtiyacından doğan, insana ruhi bir rahatlık veren, belli bir dünya görüşü sunan inançlar bütünüdür.

Ahlak kavramı, hangi davranışların ve yaşama biçiminin iyi olduğunu gösteren bilgidir. Kadın cinselliğini aile namusunun simgesi kabul eden ailenin erkek üyelerinin, kadını bu alanda korumakla yükümlü kılan, ahlak anlayışları İslamiyet’ten öncesine dayanmaktadır. Kadın cinselliğinin çok sıkı bir biçimde denetlenmesi, ataerkil toplumların ayırt edici özelliği olmuştur. Sosyalizasyon sürecinde kız ve erkek çocuklar ahlakla ilgili değerleri öğrenirler. Kız ve erkek çocukları küçüklükten itibaren bu değerlerle aşılır. Kadının bir erkekle cinsel ilişkiye girmesi veya tecavüze uğraması kadını kendi başına aşamayacağı bir utançla karşı karşıya bırakmaktadır (Kardam 2000).

Namusun hem bir kişinin diğerleri karşısındaki kimliğinin, hem de kişinin kendi içinde sahip olduğu değeri belirleyen bir unsur olarak ortaya çıkışı, ataerkil toplumlar içinde olmuştur. Bir başka deyişle namus, bir kişinin içselleştirilmiş sosyal konumunu belirler. Böylece namus, bir insanın cinselliği ve cinsel davranışı ile bağlantılı bir kavram olmasına rağmen o insanın tüm benliğinin içine işler. Günümüzde namus terimi hem erkekler hem de kadınlar için kullanılmaktadır. Bu terim bir kişinin toplum tarafından belirlenmiş olan erillik ve dişilik standartlarına göre, yaşama kabiliyetini ifade eder. Namus yasasının kurallarına göre yaşamlarını

sürdüren insanlar, bekaretin ve cinsiyet- yüklü değerlerin korunması için bu tür şiddetin gerekli olduğunu düşünürler (Mojab ve Abdo 2006: 43-49).

Aile, biyolojik işlevi ile insan türünün devamını sağlayan anne, baba ve çocuklardan oluşan, karşılıklı ilişkilerin belli kurallara bağlandığı, içinde bulunduğu toplumun kültürünü yeni nesle aktaran, maddi ve manevi bağlarla birbirine bağlı, ahlaki, hukuki, psikolojik vs. özellikleri bulunan toplumsal bir birlikteliktir.

Cinsel Haklar, özgürlüğe, onura ve her bir insanın eşitliğine dayalı evrensel insan haklarıdır. Dünyada özellikle cinsel istismar, ayırım ve şiddetin görüldüğü yerlerde çalışmalar yapılarak, kadınların cinsel hakları konusunda bilinçlendirilmesine çalışılmaktadır.

Töre kavramı, bir toplumun ya da toplumda bir bölümün ortaklaşa benimseyerek sürdürdüğü, benimsediği, gelenek, görenek gibi toplumsal kurumlardan kaynaklanan davranış kalıplarını içerir. Toplumumuzda iyi töreler olduğu gibi, kötü töreler de sürdürülmektedir. Lakin kötü olanlar, daha çok uygulanıyor görünmektedir. Yoksul insanların imece yöntemiyle evlendirilmesi iyi törelere örnektir. Töre cinayetleri ise şiddetin en ağır biçimidir ve toplumda genelde aydın kesimin hoş görmediği bir fiildir (Tezcan 2003: 16).

Baskı, özellikle geleneksel bölgelerde kadınlar üzerinde yoğunlukla hissedilen bir sindirme girişimidir. Karmaşık bir yeniden yapılanmaya uğrayan Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde aşiret bağları kimi değişikliklere uğrasa da, genelde kadınlar ve genç kızlar üzerindeki ataerkil baskı mekanizmalarının sürmesine uygun bir yapının egemen olduğu söylenebilir (Kardam 2000).

2. Türkiye’de Kadına yönelik Şiddet ve Muhafazakarlık İlişkisi

2.1 Muhafazakarlık ve Ataerki arasında Kadın

Kadına yönelik şiddet üzerine yapılan tüm tanımlardan önce bu bölümünde sorunun temeline inmeye çalışırken ataerki düzen ve muhafazakarlık arasındaki bağıntıyı ortaya çıkarmaya çalışacağım.

Ataerki’nin Türkçe anlamına baktığımızda; soyda, temel olarak babayı alan ve ailede çocukları baba soyuna mal eden topluluk durumu, ataerkillik, pederşahilik. Anlamıyla karşılaşırız. Ataerkillik genel anlamda erkeklerin kadınlar üzerindeki hakimiyetine, kamusal ve özel alanda yaşamın gündelik pratikleri üzerindeki güç ilişkilerine değinen bir içeriğe sahiptir (İnceoğlu 2010: 42). Ataerki sistem, bir cins olarak toplumda kadınların ezilmesi sonucunu doğuran kurumsal ve kültürel düzenleme ve uygulamaları belirtir ve genel olarak kullanıldığında erkek iktidarını ifade eder. Ataerki sistem dendiğinde yalnızca kadın emeğinin değil, aynı zamanda kadın cinselliğinin, bedeninin ve doğurganlığının denetlendiği bir toplumsal sistem kastedilmektedir. Bu sistemde esas olarak korunan erkek çıkarları olmakla birlikte, sistem erkeklerin iradesinden bağımsız nesnel bir gerçeklik olarak var olur. Ataerki aile biçimi de baba/erkek otoritesine ve soyuna dayalı ve esas olarak mülkiyetin babadan meşru oğula geçmesini güvence altına alan aile biçimidir (Berktaş 2009:24).

Bu tanımlardan hareketle Özbudun ataerkinin bir “iktidar biçimi” olduğunu savunurken kapitalizmin, hele de onun neo-liberal versiyonu ile ataerki arasında son derece verimli bir etkileşim zemini mevcut olduğunu söyler (Özbudun 2012: 1). Söz muhafazakarlığa gelmişken Tanıl Bora, Muhafazakarlık, ‘eski’ (kadim ve ezeli) ve yerleşik olanın, geleneksel ve kutsalın sürekliliğini modern koşullarda sağlamaya

çalışmanın iradesine ve yeteneğine sahiptir; bu irade ve yetenekle restorasyondan ve gelenekçilikten farklılaşarak kendini var eder.” Der (1998: 55). Tanıl Bora'nın aynı eserinden bir başka alıntıyla tamamlarsak; "Muhafazakarlık, kapitalist modernleşmenin, somut, özgül toplumsal malzemeye uyarlanmasında işlev görür, hatta kapitalizmin tıkanıklıklarını aşmasına yardımcı olur"

Boğaziçi Üniversitesi tarafından yapılan “ Türkiye’de Muhafazakarlık Aile, Din ve Batı” adlı kamuoyu araştırmasının sonuçları Türkiye’deki muhafazakar anaakımın merkezinin aile olduğu, onun da çekirdeğinde “eşit, hamarat ve namuslu” olması beklenen kadının olduğu ortaya çıkarmıştır. Sonuçların alt başlıklarında kadının erkekle kamusal alandaki eşitliği büyük onay görürken, ev içerisindeki eşitsiz bir konuma razı olması, “sadık eş-iyi anne” rolü oynaması talep edilmiştir. Ailenin korunması ise kadının “hamarat ve namuslu” konumunda kalmasına bağlıyor (Yılmaz 2006: 6). Hakan Yılmaz’ın çalışmasında vardığı “ailenin muhafaza edilmesi kadının namuslu ve iyi eş rolünde kalmasına bağlıdır” sonucu bu tez kapsamında yapılan Niteliksel analiz kısmında irdelediğim haberlerle büyük oranda örtüşmektedir. Niteliksel analiz kısmında da görüleceği üzere haber söylemlerinde erkeğin kadına şiddet uygulamasındaki nedenleri arasında kadının eşini aldatması, onu terk etmesi ya da onu reddetmesi olarak gösterilmiştir. Haber söylemlerinde kadının iyi eş ve anne olması gerektiği ve erkeğe olan aitliği; “...Kendisini aldattığından şüphelenen koca...” , “... Eşiyle ilişkisi olduğunu iddia ettiği...” gibi sözcüklerde gizlenirken sonuçta da kadının şiddeti hak ettiği iması bulunmaktadır. İrdelenen haberlerin söylemlerinden elde edilen sonuçlarda da görüleceği üzere kadın, aileyi muhafaza etmenin en önemli bireyidir. Ve muhafazakarlık, geleneğin ve toplumsal değerlerin taşıyıcısı olması nedeniyle en önemli toplumsal kurum olduğunu ileri sürdüğü ailenin korunmasına yönelik

politikalara merkezi bir rol atfeder; Çünkü ailenin korunması toplumun da korunmasıdır. Toplum ortak kadere sahip büyük bir aileden ibarettir. Muhafazakarlık, aile kurumunun devamının, hem özel mülkiyetin korunması, hem de kapitalizmin bireye verdiği zararın telafisi yoluyla istikrarın sağlanması için zorunlu olduğunu iddia eder (Doğanay 2007: 67).

2.2 Kadına Yönelik Şiddet ve Türleri

Kadına yönelik şiddeti toplumsal cinsiyet dayalı olarak irdelediğimizde ataerkil ideolojiyle alakalı tüm şiddet türlerini içerdiğini görmekteyiz. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, kişinin iradesi veya özgürlüğünü kısıtlayıp, psikolojik ve/veya fiziksel zarar veren, kişiliğini olumsuz etkileyen ve kadın ile erkek veya kadınlar arasında ya da erkekler arasında ayırımlar yapan şiddettir. Buna göre fiziksel, cinsel, psikolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel olmak üzere şiddet çeşitleri bulunmaktadır (Veur 2007: 43). Allan'a göre; Kadına yönelik şiddet, toplumda egemen ve bağımlı gruplar olarak kadın ve erkek arasında var olan baskıcı ataerkil ilişkileri yansıtan davranış örneğidir. Bunlar ataerkil toplumda yer almamızla ortaya çıkar (1997: 48)

2.2.1 Fiziksel Şiddet

Fiziksel şiddet ile anlatılmak istenen, güce sahip olanın her türlü kaba kuvveti bir korkutma, sindirme ve yaptırım aracı olarak kullanması söz konusudur. Şiddet uygulanan kadının canı, sağlığı, bedensel bütünlüğü ya da bireysel özgürlüğüne bir tehdit söz konusudur. Bu şiddet biçimi, başta ölüm olmak üzere, yaralama, tokat atmak, tekmelemek, saçından tutup sürüklemek, işkence yapmak gibi olabilir. Burada amaç, karşı tarafı yok etmenin ötesinde, kontrol ve gücün bir şekilde karşı tarafa yani kadına hissettirilmesidir (Suğur 2009: 157; Ünsal 1996:

31, Yetim ve Melih 2008: 49). Fiziksel Şiddetin gazete haberlerindeki sunumuna irdelediğimizde ise; örneğin Hürriyet gazetesinde 2003 yılında 13 öldürme vakasının 2008 yılında 32'ye çıktığını görebiliriz (Bkz. Tablo 2A-2B). İşlenen fiziksel şiddetin nedenlerini sorguladığımızda “namus ve kıskançlık” temelli olan haberleri her iki yılda da birinci sıradadır (Bkz. Tablo 3A-3B). Gazetelerde yer alan haber başlıklarına baktığımızda ise; 2008 yılında haber artışlarına da bağlı olmak üzere cinayet silahlarının daha fazla öne çıktığını ve “öldürdü”, “kesti” gibi şiddet fillerinin daha çok yer aldığını görmekteyiz. Aşağıda ilgili haberlerin başlıkları yer almaktadır:

“Adliyenin önünde eşini bıçakladı” 12. 04. 2003-Zaman

“İki eşli Şehmuz yatak sırası yüzünden katil oldu” 18. 05. 2003- Hürriyet

“Eşini ve 6 çocuğunu katletti” 09.01 2008- Cumhuriyet

“Annesini parçalara ayırdı” 29.05.2008- Cumhuriyet

“Kıskançlık yüzünden eşinin boğazını kesti” 08.06.2008- Zaman

“Şüphelendiği karısını oğlunun önünde öldürdü” 06.12.2008- Zaman

“Eşiyle sevgilisini pompalıyla bastı” 29.10. 2008- Hürriyet

2.2.2 Cinsel Şiddet

Kadını cinsel obje olarak gören erkek egemen toplumsal yapının varlığı neticesinde oluşan cinsel şiddet, bir kişiye- kadına yönelik, kendi isteği ve iradesi dışında cinselliğin bir baskı, tehdit ve sindirme aracı olarak kullanılmasıdır. Her türlü ortamda taciz etmek, cinsel ilişkiye zorlamak, tecavüz etmek, fuhuş yapmaya zorlamak, küçük yaşta evlenmeye zorlamak, cinselliği bir cezalandırma yöntemi olarak kullanmak, başka kadınlara ilgi göstermek ve kadını aldatmak ve benzeri davranışlar bu şiddet türü içinde değerlendirilebilir (Suğur 2009: 159; Yetim ve

Melih 2008: 49). Cinsellik erkekliğin iktidar alanı olduğundan cinsel şiddet de bu iktidar duygusuna bağlı olarak, bir güç gösterisi, erkeklik kimliğinin olumlanması, isteklerini gerçekleştirmesinin yanında kadını denetim altında tutması demektir (Amargi 2005).

Cinsel Şiddet başlığı altında aşağıdaki türleri sıralayabiliriz

- İstenmediği halde cinsel davranışlara zorlamak
- Cinsel ilişki sırasında acıtmak,
- Tecavüz etmek,
- Başka kişilerle cinsel ilişkiye zorlamak
- Cinsel içerikli tacizlerde bulunmak
- Cinsel nesne muamelesi yapmak
- Cinsel organına zarar vermek
- Ensest
- Namus ve Töre nedeni ile baskı uygulamak ve öldürmek

Çalışmamın niceliksel analiz kısmından da görüleceği üzere; Cinsel taciz, tecavüz ve ensest ilişki konulu cinsel şiddet içerisine giren haber konularında 2003 yılında tüm gazetelerde toplam 12 haber çıkmasına karşın, 2008 yılında toplam 37 haber yer almıştır. Tecavüz haberlerine en çok yer veren gazetenin Hürriyet olması ve yapılan çalışmada dikkat çeken başlıklar aşağıdaki gibidir:

“İyilik olsun diye tecavüz ettim” 03.04. 2003- Hürriyet

“Tecavüze uğrayan karısını bıçakladı” 02.02. 2008 - Hürriyet

“Evden kaçan kıza 6 kişi tecavüz etti” 23.06. 2008- Hürriyet

“Benimle yatan fahişe olmaz” 01.11. 2008 - Hürriyet

“Kasklı tecavüzcü ünlü tenor çıktı” 27.11. 2008- Hürriyet

Tüm bunların yanında aile içi şiddet kapsamında bir kadının eşinden gördüğü cinsel istismar “kol kırılır yen içinde kalır” atasözüyle özdeş olarak kapalı kapılar ardında kalmaya devam edecektir.

2.2.3 Ekonomik Şiddet

Ekonomik şiddet ise, kadını bağımlı ve fakir hale getiren ve dolayısıyla kadın yaşamını önemli oranda etkileyen bir şiddet türüdür (Fawole 2008). Ekonomik şiddet, dar anlamda kadınların ev içinde ve ev dışında ürettiklerine el koyma, onlardan yoksun bırakılma anlamına gelir. Geniş anlamda ise kadının evde yaratmış olduğu ürünlere el koyarak, onu ücretsiz aile işçisi olarak kullanmak, kadınları çocuklara ve yardıma muhtaç hasta ve sakatlara bakmakla yükümü tutarak emeğini karşılıksız bırakmaktır. Kadının kazancına el koymak suretiyle onu parasından mahrum etmek ya da çalışmak istemesine rağmen izin vermemek veyahut da kadını zorla çalıştırmak, başlık parası karşılığı onu satmak, mirastan yoksun bırakmak, boşandıktan sonra nafaka ödemeyerek onu mağdur etmek vb. gibi şiddet çeşitleri ekonomik şiddetin kamusal alanda olan örneklerindendir (Işık 2007: 116).

Çalışan kadınlarda, toplumsallaşma süreci doğrultusunda sürekli eş ve anne rolleri öne çıkarılmakta çalışan kadın rolü ise ikinci plana itilmektedir. Kadınların seçeceği mesleklerde dahi cinsiyet ayrımcılığı gözetilerek, kadınların eş ve annelik rollerinin bir uzantısı olan meslekler (öğretmenlik, sekreterlik, ebelik, hemşirelik, bakıcılık, vb. gibi) seçilmektedir. Kadınların, “ Kadın işi sayılan alanlarda yoğunlaşmasının temelinde, geleneksel rollerini aksatması korkusu yatmaktadır. Bu nedenle kadınlar, geleneksel rol tanımlarına uygun düşen insancıl, bakım ve gözetime dayalı alanlara yönelmektedirler. Bu nedenle mimarlık, mühendislik ve

yöneticilik gibi alanlar kadınlara uygun görülmemektedir” (Günindi ve Ersöz 1998: 257).

Kadınların ekonomik şiddete uğramasıyla muhafazakarlık arasında bağlantı kurmamızı sağlayan bir araştırma Doç. Dr. Hakan Yılmaz tarafından 2006 yılında yapılmıştır. “Türkiye’de kadına yönelik şiddet” bölümünde de değinilen bu araştırmaya katılanların %71’i kadının esas görevinin evinde çocuklarına ve kocasına hizmet etmek olduğu, %67’si ise; ev hizmetlerini aksatmaya yol açıyorsa çalışan kadınların işlerini bırakmaları gerektiğini düşünüyor (Yılmaz 2006: 7). Halbuki Prof. Dr. Üstün Ergüder, Prof. Dr. Yılmaz Esmer ve Prof. Dr. Ersin Kalaycıoğlu'nun 1990 yılında yaptığı "Türkiye'nin Değerleri" araştırmasında Türk toplumunda evin gelirin hem kadın hem de erkek tarafından katkıda bulunulması gerektiğini savunanların oranı yüzde 86 düzeyindeydi (“Muhafazakarlığın kökeninde” 2006).

Kadına yönelik ekonomik şiddetin kadının -kocasından- çalışmasına izin vermemesi haricinde onu “iyi eş ve anne” statüsüne koyarak çalışmasına vakit bulacak bir ortam dahi yaratmamak şeklinde de olabilir. Buna örnek olarak Zaman gazetesinde 2 Mart 2003 tarihli “Günümüzde annelik daha kolay” başlıklı haberde bulabilmemiz mümkündür. Haberde günümüzün annelerinin çocuk yetiştirirken yaşadıkları kolaylıklar anlatılırken bizim annelerimize göre ne kadar şanslı oldukları vurgulanıyor. Teknolojik gelişmelere dikkat çekilen haberde hazır bezlerden bebek telsizlerine, biberon ısıtıcılarından yürüteçlere kadar bir dizi kolaylık sıralanırken anne olmanın gerekliliği mesajı veriliyor. 4 Temmuz 2003 tarihinde Zaman Gazetesinde yayınlanan “Düğününe bir hafta kala çeyizi kül oldu” başlıklı haberde evliliğin ve ailenin önemine vurgu yapılmıştır. Yine Zaman

gazetesinde 8 Mart 2008 yılında verilen haberde Başbakan R. Tayyip Erdoğan'ın “Her aile en az üç çocuk yapmalı” söylemine yer verilerek kadınlar Türk Milletinin kökünü kazımak isteyenlere karşı çocuk yapmaya davet edilmektedir.

3.2003-2008 yıllarında Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Van Dijk yöntemine göre Çözümlemesi

3.1 Analiz edilecek sorunsal

Kadına yönelik şiddet haberlerini niteliksel olarak analiz ederken amacım; haberler arasındaki karşıtlığı ortaya koymaktan çok o karşıtlığın yerleşik olduğu makro ve mikro yapıyı analiz ederek bu yapıları muhafazakarlık ideolojisi ile ilişkilendirmektir. Eleştirel yaklaşımın temel sorunsalları arasında yer alan ideoloji konusu “medyanın ideolojik bir güç olduğu” gibi bir kabulden hareket eder. Zira bu düşünce ekseninde toplumda birleştirici ve bütünleştirici bir güç olarak kabul gören ideolojiyi yaymadaki en önemli araçlardan birinin medya olduğu fikri süregelmektedir. Bu düşünceler göz önünde bulundurulduğunda, ideolojik düzeyde özellikle, medyanın toplumdaki güçlü çıkar gruplarının uzantıları olarak işlev gördüğü ve egemen ideolojinin yeniden üretiminde ve denetim sisteminin sürdürülmesinde etkin bir rol oynadığı görüşü hüküm sürmektedir (Shoemaker ve Reese 2002: 127). Bu doğrultuda, çalışmamı muhafazakarlık söylemi ekseninde yapmamın amacı ise; 2003 ve 2008 yıllarındaki iktidarın kendisini muhafazakar bir parti olarak tanımlanmasından kaynaklanmaktadır. Yoksa belli bir konuda seçilen gazetelerin tutumunu ve duruşunu ortaya koyup niceliksel verilerden bir sonuç çıkarmak, haberler arasındaki karşıtlıkları veya söylem farklılıklarını iktidar /ideoloji sorunsalından uzak tutarak yapılan bir tez çalışması son derece aceleci ve yüzeysel bir bakış olacaktır. Ayrıca irdelenen haberlerde “karşıtlıklar kuruyorlar, ötekileştiriyorlar” şikayetleriyle basın çalışanlarını meslek etiğine ihanet eden ve

bütün “etiksiz haberlerin” kişisel olarak sorumlusu ilan ederek sonuç elde etmeye çalışmak bir arpa boyu yol alınamayacağıının göstergesi olacaktır. Dolayısıyla, bu çalışmanın önemi; irdelenen gazetelerin hangi politik yelpazede durduğu ve tirajı fark etmeksizin kadınla ilgili haberi verirken belli bir muhafazakarlık algısı üzerinden belli anahtar kelimeler ve cümleler ile ima ederek haber yaptığının ortaya konulmak istenmesidir.

3.2 Yöntem

Farklı fikri yelpazede yer alan Hürriyet, Zaman ve Cumhuriyet gazeteleri 1 Ocak -31 Aralık 2003 ve 1 Ocak- 31 Aralık 2008 yıllarında kadına yönelik şiddet ile ilgili çıkan haberleri “Constructed Week Sampling” metoduna göre yapılandırılmıştır. Bu yönetime göre 2 yılda 68 güne ait gazete örneklem olarak alınmıştır. Bu örneklerde kadına yönelik şiddet haberleri önce niceliksel olarak incelenmeye tabii tutulmuştur. Daha sonra da niteliksel analiz çerçevesinde içerik çözümlemesinden vazgeçmeksizin, söylem çözümlemesine başvurulmuştur. Bu bağlamda; çalışmamın niteliksel çerçevedeki çözümleme yöntemi, Teun Van Dijk’ın yazılı basın haberlerine ilişkin olarak geliştirdiği eleştirel söylem çözümlemesine dayanmaktadır. Van Dijk’ın modelinin seçilmesinin nedeni; haberin yapısında yapılan ideolojik üretim ve yeniden üretimi ortaya çıkarma bakımından öne çıkması ve bağlam bilgisinin önemine dikkat çekmesidir. Bu açıdan Bell (1991), Fairclough (1991;1992a; 1993;1994) ve Hartley’in söylem çözümlemesi yaklaşımlarından bahsetmek yararlı olacaktır. Bell, ideolojik unsurlara çok az vurgu yaparken, Fairclough ise; haber üzerine yoğunlaşmamaktadır (Özer 2006; 2009). John Hartley (1990) ise; “Understanding News” adlı çalışmasında ideolojiye yer yer vurgu yapsa da yaptığı çözümlerinde üzerinde durduğu unsurlar açısından bu çalışmanın amacı açısından uygun değildir.

Bu çalışmada Van Dijk'ın söylem analizine başvurulmasındaki neden ise; Onun haberleri yalnızca metinsel ve yapısal açıdan incelemeyip, anlama ve üretim düzeylerinde çözümleme ve açıklama getirmesinden kaynaklanmaktadır (Dursun 2004: 375). Van Dijk, haberi bir söylem olarak ele alır, çünkü haberin içinde yeniden üretildiği toplumsal formasyon ve söylemsel formasyonun sorgulanması gerekir. Haberi söylem olarak ele almak ve çözümlemek, haberi hazırlandığı süreçlerden ve toplumsal yapı içinde oluşan güç/iktidar ilişkilerinden koparmadan incelemek demektir (Kula 2002: 191). Van Dijk'e göre haber üretimi; olayların yanlış ya da yansız olmasının aksine söylem sürecinin bir formudur. Genelde haberler görgü tanıklarının ifadelerinden, diğer medya kuruluşları ve ajanslardan gelen bilgilerden oluşmaktadır. Böylelikle haberin yapılanması süreci, genellikle mevcut söylemlerin yeniden üretilmesidir (Dijk, 1988: 19-20).

Bu bağlamda haber başlıklarının söyleminden yola çıkarak gruplandığı haberleri irdelerken muhafazakarlık söylemi ekseninde kadını tanımlayan ve onun konumunu belirleyen kavramları ortaya çıkarmaya çalıştım.

Haberlerde Kadına yönelik şiddetin kim tarafından ve neden işlendiğini irdelerken sorulan sorular aşağıdaki gibidir:

- Kadın ve erkek arasında bir kutuplaşma/ayırım yapılıyor mu?
- Kadının mı yoksa erkeğin mi ifadelerine yer veriliyor?
- Ahlaki değerler vurgulanarak erkeğin ve kadının konumu nasıl tasarlanıyor?
- Kadın nasıl ve neyle sorumlu tutuluyor?
- Haberlerde kullanılan ifadelerde ima yapılıyor mu? Sonuçları neler?

Çalışmamda muhafazakarlık söylemini kullanmamdaki bir diğer sebep ise; Boğaziçi Üniversitesi tarafından 2006 yılında yapılan “ Türkiye’de Muhafazakarlık Aile, Din ve Batı” adlı kamuoyu araştırmasıydı. Hakan Yılmaz tarafından yürütülen bu

araştırmanın sonuçları Türkiye’deki muhafazakar ana akımın merkezinin aile olduğu, onun da çekirdeğinde “eşit, hamarat ve namuslu” olması beklenen kadının olduğu ortaya çıkmıştı. Sonuçların alt başlıklarında kadının erkekle kamusal alandaki eşitliği büyük onay görürken, ev içerisindeki eşitsiz bir konuma razı olması, “sadık eş-iyi anne” rolü oynaması talep edildiği ortaya çıkmıştı. Ailenin korunması ise kadının “hamarat ve namuslu” konumunda kalmasına bağlıyordu (Yılmaz 2006: 6). Buna göre; ben de gazete haberlerini Van Dijk yöntemine göre irdelerken kadına yönelik şiddet haberlerinde kullanılan cümlelerin, imaların, nitelendirmelerin ışığında kadını tanımlayan aşağıdaki 3 kavramla haberleri sınıflandırabileceğimi keşfettim:

- Kadının hak etmesi(şiddeti)
- Kadının iyi eş ve anne olması gerektiği
- Kadının ait olması(erkeğe)/ namus kavram

Bu kavramlar doğrultusunda şekillendirdiğim haberlerin söylem çözümlemeleri 1.3.2 niteliksel analiz kısmında yer alacaktır. Niteliksel analiz kısmına geçmeden önce Niceliksel analiz sonuçlarını ortaya koymak çalışmanın sayısal ispatı açısından yararlı olacaktır.

3.3 Elde Edilen Bulgular

3.3.1 Niceliksel Analiz

Haberleri niteliksel olarak analiz etmeden önce niceliksel verileri sunmak faydalı olacaktır.

Tablo 1. Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Yayınlandığı Yıllar

Haberlerin Yayınlandığı Yıllar	Hürriyet	Zaman	Cumhuriyet
	Sayı	Sayı	Sayı
2003	31	6	5
2008	76	9	35
Toplam	107	15	40

2008 yılına baktığımızda 2003 yılına oranla Hürriyet gazetesindeki haberlerin iki kat arttığını, Cumhuriyet gazetesinin ise kadına şiddet haberlerine 6 kat fazla yer verdiğini görmekteyiz. Zaman gazetesi 2003 yılına göre haber sayısını 6'dan 9 habere yükseltmiştir. Haber toplamlarını irdelediğimizde 2003 yılında kadına karşı işlenen 42 şiddet haberi gazetelerde yer alırken, 2008 yılında bu sayı 120'ye çıkmıştır. Gazete bazında değerlendirdiğimizde Hürriyet her iki yılda da kadına yönelik şiddet haberlerini en fazla yayınlayan gazete olmuştur. Cumhuriyet ve Zaman gazetelerinin yayınladığı haberlere bakıldığında 2003 yılında, aralarında çok fark görülmemektedir. 2008 yılına gelindiğinde ise Zaman gazetesinde kadına şiddet ile ilgili haberlerin yayınlanma sayısında büyük oranda değişim görülmezken Cumhuriyet gazetesindeki artış 2003'teki değerlerin yaklaşık 7 katında olmuştur.

Bu oranlar bizi olası iki sonuca götürmektedir. Birincisi; Hem Hürriyet hem de Cumhuriyet gazetelerinde 2008 yılında oldukça belirgin bir şekilde artan haber sayıları kadına yönelik şiddetin de arttığını göstermektedir. İkincisi; İktidara yakın çizgisiyle bilinen Zaman Gazetesi, söylemlerinde iktidarı eleştiren Cumhuriyet gazetesi ve daha tarafsız gibi gözüken Hürriyet gazetesine göre şiddet haberlerine sayfalarında daha az yer vermiş olduğudur. Hürriyet gazetesi eksiz 47 sayfa basılarak kadına şiddet haberlerine en fazla yer veren gazete olsa da; Zaman gazetesi 33 sayfa basılması halinde bile 22 sayfa olarak yayınlanan Cumhuriyet gazetesine oranla kadına şiddet olaylarına daha az yer vermiştir.

Tablo 2-A 2003 Yılı Haberlerin Konu İçeriği

Haberlerin Konu İçeriği	Hürriyet	Zaman	Cumhuriyet
	Sayı	Sayı	Sayı
Öldürme	13	2	0
Tecavüz	8	1	0
Cinsel Taciz	2	1	0
Yaralama (Darp)	3	0	0
Gasp	3	1	0
Töre	2	0	2
Ensest	0	0	0
Fuhuş	0	0	0
Yukarıdakilerden birkaçı birden	0	0	0
Diğer	0	1	3
Toplam Haber Sayısı	31	6	5

Haberin en önemli ögelerinden biri de “önemlilik” kavramıdır. Dolayısıyla önemli sayılan konular haber olmaktadır (Girgin 2002: 14). Yukarıdaki tablonun toplamına bakarak 2003 yılında kadına şiddet olaylarının en önemli konu içeriğinin “erkeğin kadını öldürmesi” olduğunu görebiliriz.

Tablo 2-B 2008 Yılı Haberlerin Konu İçeriği

Haberlerin Konu İçeriği	Hürriyet	Zaman	Cumhuriyet
	Sayı	Sayı	Sayı
Öldürme	34	5	9
Tecavüz	16	1	4
Cinsel Taciz	13	0	2
Yaralama (Darp)	2	0	0
Gasp	0	0	0
Töre	2	0	1
Ensest	1	0	0
Fuhuş	2	0	1
Yukarıdakilerden birkaçı birden	6	0	6
Diğer	0	4	12
Toplam Haber Sayısı	76	9	35

Hürriyet gazetesinde 2008 yılında yayınlanan haberlerin sayılarına baktığımızda 2003 yılında 13 olan öldürme vakası, 2008 de 34'e yükselmiştir. Zaman gazetesinde 2008 yılında 2003 yılına oranla öldürme vakaları artmıştır. Cumhuriyet Gazetesinde

2003 yılında öldürme vakası bildirmezken 2008 yılında çeşitli sebeplerden dolayı işlenen cinayetlerin 9'unu haber yapmıştır.

Tablo 3-A 2003 Yılı Kadına Uygulanan Fiziksel Şiddetin Nedenleri

Kadına uygulanan fiziksel şiddetin nedenleri	Hürriyet	Zaman	Cumhuriyet
	Sayı	Sayı	Sayı
Namus ve kıskançlık	4	2	0
Kadının erkeği terk etmesi	2	0	0
Kadın tarafından reddedilme	2	0	0
Maddi sebepler	2	0	0
Dini sebepler	0	0	0
Kadının çalışması	1	0	0
Erkek çocuk isteği	0	0	1
Kendini savunma	0	0	0
Kumaya karşı çıkmak	0	0	0
Şiddetli geçimsizlik	1	0	0
Belirsiz	1	0	0
Toplam Haber Sayısı	13	2	1

2003 yılında en fazla fiziksel kadına şiddet haberi veren Hürriyet gazetesine baktığımızda fiziksel şiddetin nedenleri arasında en fazla gösterilenin namus ve kıskançlık olduğunu söyleyebiliriz. Diğer sebeplere baktığımızda kadının erkeği terk etmesi olarak sıralanmaya devam ettiğini görebiliriz.

Tablo 3-B: 2008 Yılı Kadına Uygulanan Fiziksel Şiddetin Nedenleri

Kadına uygulanan fiziksel şiddetin nedenleri	Hürriyet	Zaman	Cumhuriyet
	Sayı	Sayı	Sayı
Namus ve kıskançlık	19	4	4
Kadının erkeği terk etmesi	2	0	2
Kadın tarafından reddedilme	1	0	1
Maddi sebepler	2	0	0
Dini sebepler	0	0	0
Kadının çalışması	0	0	0
Erkek çocuk isteği	1	0	1
Kendini savunma	1	0	0
Kumaya karşı çıkmak	1	0	0
Şiddetli geçimsizlik	0	0	1
Belirsiz	7	0	0
Toplam Haber Sayısı	34	4	9

2008 yılındaki tüm gazete haberlerinde namus kelimesinin dile getirilmekten kaçınılmadığı ve işlenen cinayetlerde namus ve kıskançlık sözcüklerinin ana başlığa daha fazla taşındığını söyleyebiliriz. Hürriyet gazetesinde yayınlanan “Kıskanç sevgili 17 kez bıçakladı” ve “Kıskanç eski eş kurşun yağdırdı” ve Zaman Gazetesinin “Kıskançlık yüzünden eşini öldürdü” ve “Kıskançlık yüzünden eşinin boğazını kesti” şeklindeki haber başlıkları kıskançlık cinayetlerine örnek gösterebilir. Yine Zaman gazetesinin “Kız kardeşini namus davası için öldürmüş” haberinde katil Ağabey’in "Bu işi namus için yaptım. Herkese söyleyin." İfadesi

namus sözcüğünün geçtiği frekansı göstermek açısından önem teşkil etmektedir. Cumhuriyet Gazetesinde 29 Mart 2008 yılında yayınlanan “Tıp Fakültesinde platonik aşk” başlıklı haber de kadın tarafından reddedilme kategorisine giren haberlerden bir tanesidir.

3.3.2 Niteliksel Analiz

Niteliksel analiz başlığında yapılacak söylem analizi, metin yapılarını incelemekle sınırlı kalmaz; anlamlar, fikirler ve ideolojiler de açığa çıkarılmaya çalışılır. Bu bilişsel yaklaşım, olay hakkında metnin sahip olmadığı fakat dil kullanıcılarının zihinsel sürecine ilişkin anlamları gösterir (Sözen 1999: 42). Buna göre; söylem bir dil pratiğidir. İdeoloji ise toplumsal oluşum olarak ancak dil ile ortaya çıkabilmesi ancak dilde anlatım bulması nedeniyle söylem ile doğrudan ilişkilidir (İlgin 2003: 293). Yani ideolojiler, kendilerini dil ile ifade edip biçimlendirirler diyebiliriz. Dili kullananların seçtikleri sözcükler, sözcük öbekleri, konuşma biçimi, anlatımı ve hatta cümle kurma yetileri, söylemin oluşmasında çok büyük etken olduklarından, dilin kullanımıyla söylem oluşur (İnceoğlu ve Çomak 2009: 35). Aynı zamanda Michel Foucault da çeşitli metinlerin nasıl bir araya gelerek belli bir bakış açısını ve bir söylemi oluşturduğu üzerine odaklanır ve söylemin bir dil olarak inşa edildiğini kabul eder (Skinner 1997: 91-95). Bu bağlamda söylem analizi, insanların dil ile ne yaptıkları sorusuyla ilgilenir ve bu noktada farklılıkları keşfeder. Bir söylem içerisinde dönüşen, değişime uğrayan bilgi yapılarını incelemeye alır (Sözen 1999: 85).

Daha açıkça bir ifadeyle söylem analizi, medya metinlerinin ideolojik ve eleştirel olarak incelemesini ve metinlerin ardalanında yatan düşüncenin yorumlamaya

dayanarak ortaya çıkarılmasını amaçlayan bir yöntemdir. Sözen'e göre söylem analizi, "keşif yoluyla bilgi elde etmeye yönelik bir analizdir" (1999: 86).

Haber bir söylem olarak ele alan Van Dijk'ın söylem çözümlemesi ise makro ve mikro olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Makro yapı tematik ve şematik çözümleme olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Tematik çözümleme; "üst başlık, başlık, alt başlık, spot ve haber girişlerini incelemektedir. Buna göre başlık ve haber girişi, özetlemenin yanı sıra, metne giriş görevini de görür. Başlık, spot ve haber girişinden oluşan standart bir haberin incelenmesi, haberde genelden özele, en önemli bilginin önce verilmesinden, önemsiz ayrıntılara doğru bir hiyerarşi olduğunu gösterir. Öte yandan durum ve yorum bölümlerinden oluşan şematik çözümleme, Van Dijk'ın önem verdiği diğer makro çözümleme kategorisidir.

Durum bölümünde ana olayın işleniş biçimi ile sonuçlar incelenir. Bu bölüm bağlam ve arda alan bilgilerini içerebilir. Ana olayın sonuçlarının değerlendirilmesini sonuç bölümünü içerirken, yorum bölümünde ise, haber kaynakları ve habere konu olmuş olayların taraflarının sözlü tepkileri incelenir (Dijk 1988a: 54).

Mikro düzeyde ise sözcük seçimleri, cümle yapıları, cümleler arasında kurulan nedensellik ilişkileri ile retorik incelenir. Haberde kullanılan cümlelerin kısa veya uzun; basit veya bileşik ve aktif veya pasif cümle olmaları ölçütünde yapılan çözümleme ile Van Dijk, haberin ideolojik doğasını gözler önüne serer. Ard arda gelen cümlelerin birbirleriyle ilişkilerini irdelediği bölgesel uyum; seçilen kelimelerin özeldde muhabirin, genel anlamda ise gazetenin ideolojisini yansıttığı kelime seçimlerini içerirken bunlara ek olarak; rakamların, istatistiklerin kullanımının yanı sıra olaya tanık olan kişilerin görüşlerinden yapılan alıntılar ikna ve inandırıcılığı sağlar (1988a: 81-82).

Buna göre; Kadına yönelik şiddete dair örnek haberleri Van Dijk yöntemine göre analiz ederken, “Şiddet uygulayan erkeği haklı gösterme”, “Şiddete Gerekeç Sunma” ana başlıkları altında kadının şiddeti nasıl hak ettiği, kadının iyi eş ve anne olması ve kadının erkeğe ait olması/ namus kavramlarından yola çıkarak incelemeye çalışacağım. Karşılaştırmalı haber analizinde ise aynı haberlerin farklı gazetelerde ne tür söylemsel farklılıklarla yayımlandığı yine yukarıdaki 3 kavram temelinde irdelenmeye çalışılacaktır.

3.3.2 A- Şiddet Uygulayan Erkeği Haklı Gösterme

Haberî kamu söyleminin bir formu olan gören Van Dijk, haber söyleminin temel yapısını şekillendiren bağlamsal etkenlerin önemine değinir. Van Dijk, haber anlatısını “sentaktik ve “semantik” ten oluşan iki ayrı dilsel çözümleme türünde ele almaktadır. Haber sentaksı, kullanılan cümlelerin gramatik yapılarıdır. Semantik ise, sözcüklerin, cümlelerin ve dolayısıyla bütün söylemin anlamına yöneliktir (Özer 2011: 83). En önemli semantik kavramlardan bir tanesi de imadır. Metne dair bilgiler çoğunlukla açıkça ifade dilmemekte, tersine ima edilmektedir. Kelimeler, cümleler ve diğer metinsel ifadeler, arka plan bilgisine dayanılarak çıkarımda bulunulabilecek içerikleri ya da iddiaları, ima yoluyla ortaya koyabilir. Bu özelliği ile söylem ve iletişim önemli ideolojik boyutlara sahiptir. Van Dijk’e göre; “Söylenmeyen analizi, kimi zaman metinde bilfiil ifade edilen üzerine çalışmaktan daha açıklayıcı olabilir (1991).

Bu durumda haberlerin aşağıdaki başlıklarda gruplandırılmasıyla Van Dijk’in en önemli semantik kavramlardan biri olarak nitelendirdiği “ima’nın” haber metni hakkında ortaya koyduğu anlamların bilgisine ulaşmak amaçlanmıştır. Van Dijk haber değerliliğini sonuçlar açısından öne çıkarmakta ve olayların sonucunun

önemi haber olmalarında etkilidir demektedir (Özer 2011: 92). Buna göre; “Şiddet uygulayan erkeği haklı gösterme” başlığı altında irdelenen haberlerde olayın sonucuna dikkat çekilmekte ve erkeğin şiddet uygulama eyleminin –adeta- bir haklılık zeminine oturtulduğu iması yer almaktadır. Bu başlık altında toplanan haberler genelde kadının erkeği aldatması ya da kadının boşandıktan sonra başka bir erkekle görüşmeye başlamasının erkek üzerindeki etkisi ve bu etkinin şiddet uygulamada ne kadar haklı olduğunu göstermektedir. Haberler genelde erkeğin karısından şüphelenmesiyle başlayıp onu diğer erkekle yakalamasıyla son bulmuştur. Kadına yönelik şiddetin nedenleri arasında kadının eşini aldatması, onu terk etmesi ya da onu reddetmesi olarak gösterilmiştir. Haber söylemlerinde kadının iyi eş ve anne olması gerektiği ve erkeğe olan aitliği; “...Kendisini aldattığından şüphelenen koca...”, “... Eşiyle ilişkisi olduğunu iddia ettiği...” gibi sözcüklerde gizlenirken sonuçta da kadının şiddeti hak ettiği iması bulunmaktadır.

İlk örnek haberde; “eşiyle ilişkisi olduğunu iddia ettiği G.O ile kendi eşini makam odasında tabancayla öldürdü.” Cümlesinde namus kavramı ima edilmiş, ikinci olay analizinde ise; “Bir süre önce ayrıldığı eşini yeni sevgilisiyle dün sokakta görünce çılgına döndü.” İfadesiyle de kadının erkeğe ait olması gerektiği kavramı vurgulanmıştır.

Haber Başlıkları:

Uzman çavuş, eşini ve komutanını vurdu	28.02.2003	Zaman
Eski eşi ve Sevgilisini Kurşunladı	15.04.2003	Hürriyet
"Bıktım artık cezamı verin çekeyim"	08.01.2003	Zaman
Şüphelendiği karısını oğlunun gözünün önünde öldürdü	06.12.2008	Zaman
Yatakta Suçüstü	31.05. 2008	Hürriyet

Örnek Olay 1: Zaman Gazetesi

Tarih: 28.02.2003

Başlık: Uzman çavuş, eşini ve komutanını vurdu

Kullanılan Söylem: Haklı gösterme

İfadeler: “Uzman çavuş, eşiyle ilişkisi olduğunu iddia ettiği Jandarma Bölük Komutanı Jandarma Yüzbaşı Gökhan Oğuz ile kendi eşini makam odasında tabancayla öldürdü.”

Haberin Kaynağı: Mehmet Ali Yılmaz, Birecik

Makro Yapı

Haber Başlığı: Haberinin başlığında enformasyon eksiltimine gidilerek genelleştirme yapıldığı görülmektedir. Habere konu olan olay sadece ana başlığa bakılarak anlaşılammaktadır. “Uzman çavuş” ve “Komutan” ifadeleri genelleştirme örnekleridir. Nitekim Komutanı vuran Uzman çavuş Türk Silahlı Kuvvetlerindeki tüm uzman çavuşları içermemektedir. Aynı şekilde vurulan komutan da TSK’daki tüm komutanlar değildir.

Haber girişi/Spot: “Şanlıurfa’nın Birecik ilçesinde bir uzman çavuş, eşiyle ilişkisi olduğunu iddia ettiği Jandarma Bölük Komutanı Jandarma Yüzbaşı Gökhan Oğuz ile kendi eşini makam odasında tabancayla öldürdü.” Spota bakıldığında; eylemi gerçekleştiren haber aktörü ile vurulan komutanın kim olduklarının bilgisinin verildiği anlaşılmaktadır. “Eşiyle ilişkisi olduğunu iddia ettiği” cümlesiyle cinayeti işleyen ana aktörün şiddeti gerçekleştirmede haklılığı belirtilmiştir.

Ana olay: Haberın şematik yapısına baktığımızda Ana olay olarak, Uzman çavuş Tolga B’nin eşinin komutanıyla ilişkisinin olduğundan şüphelenmesi sonucunda eşini takip etmesi ve komutanın odasında yakalayarak her ikisini de yaylım ateşine tutarak öldürmesi gösterilmiştir. Haberın ardalanı olarak erkeğin eşinden

şüphelenmesi gösterilmiş, bunun üzerinde eşini takip etmiş, kendisini aldattığından emin olduktan sonra da her ikisini de yaylım ateşine tutarak cezalandırmıştır. Şiddet üzerinden kurulan bu haberin sorumlusu eşini aldatan kadın olarak gösterilmektedir. Haberde birbirine bağlı olarak çıkan sonuçlar şöyledir: Eşini aldatan kadının sonunun yaylım ateşine tutulmasıdır. Kadın eşini aldattığı için öldürülmeyi hak etmiştir. Bu durumda erkek haklı kadın haksızdır. Biz/öteki karşıtlığının sunulduğu bu haberde kadın eşini aldatan, iyi eş ve anne çizgisinden sapmıştır. Erkek ise eşi tarafından ihanete uğrayan ve haklılıkla eşini öldürmüş ve namusunu temizlemiştir.

Mikro Yapı

Mikro yapıda cümleleri incelediğimizde çoğunlukla aktif yapının kurulduğu anlaşılmaktadır. Bu durum cümlenin öznelinin kararlılığına ve gücüne vurgu yapmaktadır.

“Uzman Çavuş Tolga B. eşi Selda B.’nin, Yüzbaşı Oğuz ile ilişkisi olduğundan şüphelenerek, eşi Selda B.’yi takibe aldı. Eşinin Bölük Komutanı Oğuz’un odasına girdiğini gören Uzman Çavuş Tolga B., Yüzbaşı Oğuz’un odasına girerek, eşi ve bölük komutanı ile tartışmaya başladı. Tartışmanın sertleşmesi üzerine Uzman Çavuş Tolga B., belindeki beylik tabancasını çıkartarak, Yüzbaşı Oğuz ile eşi Selda B.’yi yaylım ateşine tutarak öldürdü.”

Referansal ilişki açısından bakıldığında şiddeti resmeden birden çok ifadenin geçtiği anlaşılmaktadır. ..eşi ve bölük komutanı ile tartışmaya başladı. Tartışmanın sertleşmesi üzerine... Belindeki beylik tabancasını çıkararak... Yaylım ateşine tutarak öldürdü. Şiddeti üreten sorumlu aslında kadındır. Erkeği kadın şüphelendirmiştir. Dolayısıyla bu haberden kadının ölümü hak ettiği sonucu da çıkmaktadır.

Örnek Olay 2: Hürriyet Gazetesi

Tarih: 15.04.2003

Başlık: Eski eşi ve Sevgilisini Kurşunladı

Kullanılan Söylem: Haklı gösterme

İfadeler: "...bir süre önce ayrıldığı eşini yeni sevgiliyle dün sokakta görünce çılına döndü."

Haberin Kaynağı: Cüneyt Söz/İstanbul

Makro Yapı

Haber Başlığı: Haberin başlığına bakarak kurşunlayan kişinin kim olduğunu öğrenmesek dahi Eski eş ve eski eşin yeni sevgilisinin kurşunlandığını anlayabiliriz.

Vurmak fiili yerine kullanılan "kurşunlamak" ifadesinin seçimi ile öldürmeye teşebbüs işinin içine "kurşun" sözcüğü girerek olayı abartma yoluna gidilmiştir.

Haber girişi/Spot: "Esener'de Galip Sınağı, bir süre önce ayrıldığı eşini yeni sevgiliyle dün sokakta görünce çılına döndü." Bu giriş ile birlikte kurşunlayan kişinin yani haberin ana aktörünün erkek olduğu dolayısıyla şiddet uygulananın bir kadın olduğu sonucuna ulaşıyor. Bu spottan hareketle haber ana aktörünün eski eşinin halen kendisine ait olarak gördüğünü dolayısıyla da eski eşin yeni bir sevgiliye sahip olduğu için çılına dönmekte haklılığı gösterilmektedir.

Ana olay: Şematik yapıda Ana olayın sunumuna baktığımızda eşinden ayrılan kadının yeni bir sevgili bulması sonucu eski eşinin bu durumdan olayı adeta çılına döndüğü ve kurşun yağdırmadaki haklılığı gösterilmiştir.

"Eski eşi Hediye Arı'nın yanına giderek;" Bu adam kim?" diye soran Sınağı, "Sana ne?" yanıtını alınca silahını çekerek peşpeşe ateşledi. Sokak ortasında *Hediye Arı ile* sevgilisi Hüseyin Pirecioğlu'na kurşun yağdıran Sınağı kaçtı. Ayaklarından yaralanan Arı ve Pirecioğlu hastaneye kaldırıldı."

Haberin ana olayından çıkan sonuç kadının yerinin evi olduğu, bunu bozması halinde ait olduğu eski eş tarafından vurulmayı hak ettiğidir.

Mikro Yapı

Haberde şiddet; ...silahını çekerek peş peşe ateşledi. ... Kurşun yağdıran. Gibi cümlelerle pekişmiştir. “Kurşun” sözcüğü ise kullanılarak şiddetin somut bir sözcük üzerinden gösterilmesi sağlanmıştır. Haberde yer verilen olaya, Van Dijk’ın önermelerinden yola çıkıp, sonuçların ideolojik olarak sundukları açısından ele alındığında önemli noktalara ulaşılmaktadır. Hürriyet gazetesinin abartma yoluyla anlamın niteliklerini artırmayı sağlayan söz oyunları ile olumsuz olarak haber ana aktörünü sunduğunu, olumsuz olarak ötekini (kadını) sunduğunu söyleyebiliriz. Çünkü kadın Bu adam kim? Diye soran eski eşine “sana ne?” diye karşılık vermiştir. Kadın ataerki değerleri çiğneyerek eşine itaat etmemiştir. Sonuçta şiddet olayını başlatan kadındır. Bu durumda erkeğin kadına şiddet uygulamasındaki gerekçesi “ namus” kavramıdır. Erkek, namus kavramı üzerinden kadın bedenine uyguladığı şiddet konusunda haklı gösterilmiştir diyebiliriz.

Örnek Olay 3: Zaman Gazetesi

Tarih: 06.12.2008

Başlık: Şüphelendiği karısını oğlunun gözünün önünde öldürdü

Kullanılan Söylem:

İfadeler: “... 15 yaşındaki oğlunun gözleri önünde eşini ve birlikte olduğundan şüphelendiği minibüs sürücüsünü öldürdü.”

Haberin Kaynağı: Salih Hamurcu

Makro Yapı

Başlık: Haber başlığına baktığımızda haberin ana aktörünün yani öldüren kişinin gizli özne olduğunu ancak ana olayın bir cinayet olduğunu anlayabiliriz.

Haber girişi/Spot: “ Sakarya'nın merkez ilçesinde bir minibüs içerisinde işlenen namus cinayetinde 2 kişi hayatını kaybetti. Karısının kendisini aldattığından şüphelenen koca, 15 yaşındaki oğlunun gözleri önünde eşini ve birlikte olduğundan şüphelendiğı minibüs sürücüsünü öldürdü.”

Spotta edinilen bilgiye göre öldüren ve öldürülen kişilerin kim olduğunun kısmen verildiğı anlaşılmaktadır. Baş aktör; “karısının kendisini aldattığından şüphelenen kocadır. Eşini ve “eşinin birlikte olduğundan şüphelendiğı minibüs sürücüsünü” öldürmüştür. Spotta cinayetin neden işlendiğı bilgisi verilmiş, namus kavramı açıkça yazılarak cinayeti işleyen erkek (koca) haklılaştırılmıştır. Kadın, kocasını aldatmakla sorumlu tutulmuştur. Ve koca kendisini aldatan karısını öldürerek durumu normalleştirmiştir. Gazete, “namus cinayeti” ibaresini yazarak namus cinayetini yadsımadığını, kadının kocasına ait olduğunu, aksi halde haklı erkeğın durumu normalleştirmek için cinayete başvurabileceğini ifade etmektedir. Spottan eğer kadın kocasını aldatmasaydı ölmeyecekti (kocasını onu öldürmeyecekti) sonucu çıkmakta olup erkeğın cinayeti işlemekteki haklılığı, kadının ise ölümü hak etmesi ima edilmektedir.

Ana olay: Şematik yapı unsurlarından ana olayın sunumuna bakıldığında, ana olayın haber girişinde verildiğı görülmektedir. Ana olay olarak kocanın eşinden şüphelenmesi, bunun sonucunda eşini ve eşiyile birlikte olan minibüs şoförünü öldürmesi gösterilmiştir. Ana olayın sunumuna baktığımızda cinayetin işleyen kişinin ve kurbanların kimliğine yer verildiğini görebiliriz.

Mikro Yapı

Habere Mikro açıdan ve cümle yapılarına baktığımızda, çoğunlukla aktif yapının kullanıldığı anlaşılmaktadır. “Evrenköy’de yaşayan 3 çocuk babası H.A. (40), eşi Sevda A.’nın (34) Adapazarı Camili hattında ticari minibüs çalıştıran Ahmet Durmuş (33) ile ilişkisi olduğunu öğrendi. İddiaya göre, H.A., akşam saatlerinde evden çıkan eşini oğlu F.A. (15) ile takip etti. Eşinin, Ahmet Durmuş’un çalıştırdığı 54 M 0406 plakalı minibüse bindiğini gören H.A., oğluyla aynı minibüse bindi. Yolcuların inmesinin ardından silahını çeken H.A. ilk olarak Ahmet Durmuş’a, ardından da eşi Sevda A.’ya 8 el ateş etti.” Cümleler arasında bir nedensel ilişki kurulduğu görülmektedir. Yani cinayeti işleyen H.A, eşinin bir başkasıyla ilişkisinin olduğunu öğrendikten sonra eşini öldürmüştür. Referansal ilişki açısından bakıldığında ise şiddeti resmeden çok sayıda ifadenin geçtiği bu haberde kadın, iyi eş ve anne olması gerekirken, eşinden başkasıyla ilişkide bulunarak kuralı bozmuş ve cezası da ölüm olmuştur. Yine kadının suçlu, erkeğin haklı gösterildiği bu haberde, kadının erkeğe olan aitliği vurgulanmış, aile sınırları dışına çıktığında başına gelecekler ibretlik bir hayat dersi olarak sunulmuştur. Cinayeti işleyen kişiye “3 çocuk babası H.A” nitelendirilmesi yapılarak ailenin kutsallığı ve cinayeti işleyen kocanın haklılığı iması yapılmıştır.

Örnek Olay 4: Zaman Gazetesi

Tarih: 01.08.2003

Başlık: “Bıktım artık cezamı verin çekeyim”

Kullanılan Söylem: Haklı gösterme, Nedensellik, Dramatikleştirme

İfadeler: “Çok pişmanım. Bitsin bu ıstırap”

Haberin Kaynağı: Samsun aa

Makro Yapı

Haber Başlığı: Haber başlığına baktığımızda suç işlemiş birinin verilecek cezayı bir an önce beklediği imasının bulunduğunu söyleyebiliriz. Ancak haber başlığındaki enformasyon eksikliğinden dolayı cinayeti işleyen kim olduğu ve ne için cinayet işlediğinin belirsiz olduğunu söylememiz mümkündür.

Haber başlığının suç işlemiş kişinin ağzından ve tırnak içinde verilmesi söylem analizinde önemli bir yer teşkil etmektedir. Zira Van Dijk’ın haber söylem analizinde, tırnak içinde yapılan alıntılar muhabirin yorum katmaksızın olayı yorumlamış olduğunun göstergesidir. Bu bağlamda haber, yazım kuralları açısından nesnel olarak görünse de, tırnak içinde verilen ifadelerine katılım yönünde örtük bir yorumun göstergesidir (Ulukaya 2010).

Haber girişi/Spot: Haber girişinde ; “Samsun’da kendisini aldattığından şüphelenen eşini bıçakla öldürmekten yargılanan sanık “Artık bıktım, benim cezamı verin de çekeyim” dedi. Samsun’da2.Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen davanın duruşmasında, yaklaşık 3 ay öncesinde kendisini aldattığından şüphelendiği 2 çocuk annesi eşi Zehra Kaçıkçı’yı (28) bıçakla öldürdüğü iddia edilen Birol Kaşıkçı’nın (34) yargılanmasına devam edildi.” İfadeleriyle öldürme nedeni kadının eşin kendisini aldatması olarak sunulmuş ve dolayısıyla erkeğin eşini öldürerek durumu normalleştirme yoluna gittiğini söyleyebiliriz.

Ana olay: Ana olaya baktığımızda ise; cinayeti işleyen kocanın eşiyle ilgili olarak başkalarından etkilendiği belirtilerek iyi niyetli olduğu vurgulanmaya çalışılmıştır. Bunun ardından cinayeti işleyen kocanın “Tartışma sırasında kendimi kaybettim. Öldürme niyetim yoktu. Artık bıktım, benim cezamı verin de çekeyim. Çok pişmanım. Bitsin bu ıstırap” Sözleriyle de okuyucuda acıma duygusu yaratmak istendiği söylenebilir. Ana olayın sonucuna göre; cinayeti işleyen koca eşiyle ilgili söylenenlere inanmış ve eşiyle tartışmıştır. Sonucunda ise kendini kaybedip eşini öldürmüştür. Aitlik kavramının temel oluşturduğu bu haberde kadının eşini aldatması ya da aldattığına dair eşini kendisinden şüphelendirmesi erkeğin onu öldürmesinde haklı bir neden olarak ima edilmektedir. Dolayısıyla cinayetin gizli nedeni olan kadının aidiyet kurallarını çiğneyerek eşini kendisinden şüphelendirmesidir.

Mikro Yapı

Genellikle cinayeti işleyen kocanın sanık olarak nitelendirildiği haberde kadın ise 2 çocuk annesi olarak nitelendirilerek kadının iyi eş ve anne olması özelliklerine gönderme yapılmıştır. Kocanın mahkemede verdiği ifadelerden oluşan haberin cümlelerine bakıldığında nedensel ilişki olduğunu söyleyebiliriz. Yani kocanın eşini bıçaklamasının ardındaki nedenin karısının kendisini aldattığından şüphelenmesi gösterilerek nedensellik söylemi uygulanmıştır. Haberi retorik olarak incelediğimizde; yukarıda da ifade edildiği gibi cinayeti işleyen kocanın ifadelerinde pişmanlığına yer verilerek dramatikleştirilme yapıldığını söyleyebiliriz. Dramatikleştirme gerçekleri abartılarla birlikte bir kişinin yararına olarak abartmanın bilindik bir yöntemidir (Dijk 2003: 85). Buna göre haberin sonucuna baktığımızda kadının iyi eş ve anne olma özelliğine muhafazakar söylemle vurgu yapıldığı haberde erkek karısını kendisini

aldattığından şüphelenmesi sebebiyle öldürmüştür. Yani kadın eğer eşini eğer aldatmasaydı öldürülmeyecekti iması yer almıştır. Erkeğin pişmanlık söylemlerine başlığa taşıyacak kadar yer verilerek okuyucunun onu bir kader kurbanı şeklinde Değerlendirmesi sağlanmak istenmiştir diyebiliriz.

Örnek Olay 5: Hürriyet Gazetesi

Tarih: 31.05.2008

Başlık: Yatakta Suçüstü

Kullanılan Söylem: Sorumlu tutma, Dramatikleştirme

İfadeler: “Namusumuzu temizledim”

Haberin Kaynağı: Hüseyin Tüccar-Göksel Başaran-Selahattin Budakoğlu/DHA

Makro Yapı

Başlık: Hürriyet Gazetesinin “ Yatakta Suçüstü” başlığına baktığımızda yatakta ne tür bir suç olduğunu, suçu kimlerin işlediği bilinmemektedir. Yani başlıktan enformasyon eksiltimine gidildiğini görmekteyiz. Ancak haberin spotunda ihtiyacımız olan bilgiler sunulmaktadır.

Haber girişi/Spot: “ Kendisini aldattığından şüphelendiği 15 yıllık eşini, sevgilisi ile yatakta yakalayan koca, karısını 12, sevgilisini 32 yerinden bıçaklayarak öldürdü”.

Haber spotundan yine karısı tarafından aldatıldığı şüphesini taşıyan bir koca ve bu aldatmanın karşılığında verdiği ceza görülmektedir. Ancak yine de cinayeti işleyen kimliğine yer verilmemektedir.

Ana olay: DHA muhabirlerinin yaptığı haberin ana olayını incelediğimiz ayrıntı derecesi dikkat çekmektedir. Ana olayda olayın ardalanı verilmiş ve nedensellik

ilkesine dayandırılarak cinayeti işleyen kişinin ne yaptığı anlatılmıştır. Bu haberdeki fazla ayrıntı verme işinin kocanın cinayeti işlemedeki haklılığı gözler önüne sermek, kadını kötü, erkeği ise çaresiz ve suçsuz gösterme adına yapılmış olduğunu söyleyebiliriz.

“Bursa’da bir şirkette temizlik görevlisi olarak çalışan Murat Oğur (39), bir süre önce 15 yıllık eşi ve 4 çocuğunun annesi eşi Nazlı Oğur'un kendisini aldattığından şüphelenmeye başladı. "Nazlı seni, markette birlikte çalıştığı Recep Fidan ile aldatıyor" dedikodularını eşi yalanlasa da Murat Oğur, ocak ayında evlerini başka mahalleye taşıdı. Ancak şüphesinden kurtulamadı. Çocuklarından ikisi Balıkesir'de kayınpederinin yanında kalan Murat Oğur, önceki akşam saat 19.00'da, 'işe gidiyorum' diyerek evden çıktı ve evini gözetlemeye başladı. Saat 23.00'te evli olan Remzi Fidan'ın geldiğini gören Murat Oğur, saat 01.00'de sessizce evine girdi. Yatak odasında sevişen eşi ve Fidan'ın seslerini duyan Murat Oğur, önce odalarında uyuyan biri 10, diğeri 7 yaşındaki kızlarını öpüp kokladı. Oğur, daha sonra mutfaktan aldığı bıçakla yatak odasına girdi. Odanın kapısını içeriden kilitleyen Murat Oğur, yatakta çınlıçplak haldeki eşini 12, sevgilisi Fidan'ı da 32 yerinden bıçaklayıp öldürdü. Kızları seslere uyanınca cesetleri görmesinler diye yatak odasının kapısını kilitleyip babasının evine giden Oğur, "Nazlı'yı öldürdüm. Namusumuzu temizledim. Çocuklarım sizlere emanet. Ne olur iyi bakın. Özür diliyorum" dedi ve sabah polisler teslim oldu”

Şematik yapı unsurlarından ana olayın sunumuna bakıldığında kocanın cinayeti işleme sebebinin ayrıntılarıyla verilerek haklılığı vurgulandığı, kendisini aldatan eşini öldürerek de durumu normalleştirdiği iması yer almaktadır. Kadın, aile birliği içinde yapılmaması gereken bir davranış sergilediği ve kutsal aile birliğinin bozduğu için habere göre meşru olmayan bir davranış olarak anlamını bulmaktadır.

Haber, cinayeti işleyeninin ağzından yazılmış olup, ifade etti, söyledi gibi sözcüklerin kullanıldığı gazete dilinden uzak bir formdadır. Bu doğrultuda; kadın kutsal aile birliğini bozarak kocasını aldatmış ve düzenin koruyucusu tarafından öldürülmeyi hak etmiştir. Sonuç olarak; bir kadının kocasını aldatmasının sonucu şiddete açıktır ve bu tür bir girişimde bulunulduğunda koca aile düzenini korumak amacıyla gerekli önlemleri alacaktır.

Mikro Yapı

Haberi Mikro yapıdan incelediğimizde çoğunlukla aktif yapının kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu durum cümlenin öznelerinin kararlılığına ve gücüne vurgu yapmaktadır. Cümleler arasında nedensel bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Cümlelerde işlevsel ilişkinin de olduğu bulunduğu anlaşılmaktadır. "Nazlı seni, markette birlikte çalıştığı Recep Fidan ile aldatıyor" cümlesinin tırnak içinde doğrudan bir anlatım ile verilmesi ve kadının kocasını aldatmasına bir delil olarak gösterilmektedir. “ 'işe gidiyorum' diyerek evden çıktı ve evini gözetlemeye başladı.” Cümlesiyle de erkeğin işe girmesinin tırnak içinde verilmesi muhabirin olaya görgü tanıklığı yapmış gibi yansıtılmış ve haberin inandırıcılığı arttırılmak istenmiştir. Haberin devamında cinayeti işleyen Murat Oğur'un kadını öldürmeden önce çocuklarını öpüp koklaması yazılarak dramatikleştirme yoluna gidilmiştir. Haberin son cümlesinde ise katilin bu cinayeti namus temizlemek için yaptığını ailesine anlatması muhafazakarlık söylemi üzerinden aitlik/namus kavramıyla cinayeti meşrulaştırmak istediğinin bir göstergesi olacaktır. Öyle ki; kadın kocasını aldatarak hem aitlik/namus kavramını hem iyi eş ve anne olma niteliğini alt üst etmiştir. Erkek de meşru iradesini kullanarak namusunu temizleyerek durumu normalleştirmiştir. Bu haberin söyleminde kadının ölmeyi hak ettiği sonucunu çıkarmamız mümkün olabilir.

3.3.2.B- Şiddete Gerekçe Sunma

Bu bölümde irdelenen haberlerde, erkeğin kadını aile kurumunun içinde muhafaza etmek istemesine karşılık kadının onu aldatması, terk etmesi, reddetmesi sonucunda ortaya çıkan şiddetin nedenlerinin kadına yüklenmesi, kadının yaptığı “kötü davranışların” şiddete bir gerekçe olarak gösterilmesi ön plana çıkarılmıştır. Haberin söylemindeki imalardan erkeğin şiddeti uygulamaktan başka bir çaresinin olmadığı, adeta çaresiz kaldığı hatta daha ileri gidilerek mazur bile görüleceği sonucunu çıkarabiliriz. Örneğin ilk incelenen Hürriyet gazetesinin haberinde Şehmuz, eşlerinin sürekli yatak kavgası yapması yüzünden katil olmuş, adeta elini kana bulamıştır. Şehmuz’un “eşleri sürekli kavga etmeselerdi eşlerinden birini öldürmeyecekti” iması taşıyan haberin hiçbir yerinde ülkemizde iki eşli olmanın yasak olduğu vurgulanmamıştır. Yine Zaman gazetesinin “Kıskançlık yüzünden eşinin boğazını kesti” başlıklı haberinde koca eşini “gözü dışarda” olmakla suçlamış ve bu yüzden ekmek bıçağını da alarak boğazını kesmiş ve haberin sonunda "Gözü dışarıdaydı, namusumu temizledim" ifadelerini kullanmıştır. Aynı şekilde Örnek olay 11’de analiz edilen Cumhuriyet gazetesinin “Tıp fakültesinde platonik aşk cinayeti” başlıklı haberi genç kızın erkeğin aşkına karşılık vermediği, erkeğin onunla son kez konuşmak istediği fakat reddedilince cinayeti işlediği ima edilmektedir. Bu bağlamda incelenen haberlerde kadın, iyi eş ve anne statüsünde olmayı reddederek erkeğin suçuna gerekçe oluşturmaktadır.

Haber Başlıkları:

İki eşli Şehmuz yatak sırası yüzünden katil oldu	18.05.2003	Hürriyet
Kıskançlık yüzünden eşinin boğazını kesti	08.06.2008	Zaman
Eşini vuran kocaya boynuz indirimi	11.11.2008	Hürriyet
Masaj salonunda çalıştığını öğrenince sokakta öldürdü	05.03.2008	Hürriyet
Kıskanç sevgili 17 kez bıçakladı	04.07.2008	Hürriyet
Tıp fakültesinde platonik aşk cinayeti	29.03.2008	Cumhuriyet

Örnek Olay 6: Hürriyet Gazetesi

Tarih: 18.05.2003

Başlık: İki eşli Şehmuz yatak sırası yüzünden katil oldu

Kullanılan Söylem: Gerekçe sunma, sorumlu tutma, kurbanlaştırma

İfadeler: ‘Eşlerim yatma sırası yüzünden sık kavga ederlerdi’

Haber Kaynağı: Neşet Karadağ/ DHA

Makro Yapı

Haber Başlığı: Haberin başlığına baktığımızda Kim? Ne? ve Neden? Sorularının cevabını aldığımızı görmekteyiz. Haberin baş aktörü iki eşli Şehmuz’un eşleri arasında yaşanan yatak sırası yüzünden katil olduğu anlatıldığı başlıkta onun kurbanlaştırılmaya çalışıldığını söyleyebiliriz.

Haber girişi/ Spot: “Adana’da “Bu gece yatma sırası bende” diyerek kendisiyle yatmak isteyen ikinci eşi 25 yaşındaki Neslihan Çevik’i bıçakla öldüren 37 yaşındaki Şehmuz Yurdakul, 15 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Olayın kaza olduğunu söyleyen Şehmuz Yurdakul, “Eşlerim yatma sırası yüzünden sık kavga ederlerdi” dedi. Spota baktığımızda olayın nerede geçtiğini, nasıl olduğunun ve sonucu hakkında bilgi sahibi olmaktayız. Olay örgüsüne baktığımızda Şehmuz’un cinayeti

işleme nedeninin iki eşten birinin yatma sırası talep etmesinden kaynaklandığını söyleyebiliriz. Bu durum da cinayeti işlemenin gerekçesi olarak görülebilir.

Ana olay: Ana olayda ardaalan bilgisi verilerek Şehmuz'un ilk eşiyle evlenmesi, boşanıp tekrar biraraya gelerek nikahsız yaşaması ve daha sonra da Neslihan Ç'yi kuma olarak getirmesi ve haberin devamı muhabirin ağzından yazılarak haberin inandırıcılığı artmıştır.

Ayrıca ana olayda iki eş arasında sık sık tartışma yaşandığı da belirtilmiştir.

Ardalan bilgisi verildikten sonra olay gecesinden şu şekilde bahsedilmektedir:

“7 ay önce meydana gelen olayda ise Neslihan Çevik, yatma sırası nedeniyle Atiye Ölmez'le gece yarısı kavga etti. İki eşinin kendisiyle yatak sırası yüzünden kavga etmesine Şehmuz Yurdakul çok sinirlendi. Yurdakul, kendisiyle yatmakta ısrar eden Neslihan Çevik'i bıçakladı.”

Haberin giriş- ana olay ve sonuç bölümünde iki eşli olmanın kanunen yasak olmasına değinilmeden eşler arasında yatak kavgası çıktığı için kocanın cinayet işlemesi kaçınılmaz bir son olarak ima edilmiştir. Bu bölümden çıkarılabilecek sonuç; iki eşli olunabilir, eşler arasında yatak kavgası çıkmaması gerekir, çıkarsa sonucu ölümle bitebilir.

Haberin “Kazayla öldürdüm” alt başlığında Şehmuz'un önce karısının kendisini öldürdüğünü söylemesi sonra da ifade değiştirerek karısını kendisinin öldürdüğünü gerekçe olarak da eşlerinin arasında sürekli yatma sırası yüzünden kavga çıkmasını göstermesi söz konusudur.

Mikro Yapı

Van Dijk'ın önermelerinden yola çıkıp, sonuçların ideolojik olarak sundukları açısından ele alındığında önemli noktalara ulaşılmaktadır. Hürriyet gazetesinin sorumlu tutma/suçlama yoluyla anlamın niteliklerini artırmayı sağlayan söz oyunları ile olumsuz olarak haber ana aktörünü (Şehmuz) sunduğunu, olumsuz olarak kadını/kadınları sunduğunu söyleyebiliriz.

Haberde sözcükler arasında nedensel ilişki kurularak Şehmuz'un cinayeti işleme gerekçesi iki eşin sürekli kavga etmesi olarak gösterilmiş ve Şehmuz kurbanlaştırılmıştır. Haberi retorik olarak incelediğimizde; Haberde cinayetin kaza olduğunun beş kez tekrarlanması da haber aktörünün bu olayı gerçekten kazayla olduğunun inandırılması açısından önemli olduğunu söyleyebiliriz. Nitekim haberin sonunda mahkeme heyetinin önce 24 yıl ağır hapis cezası verdiği Şehmuz, nikahsız eşini hafif tahrik altında öldürdüğü ve duruşmadaki iyi hali nedeniyle cezayı 15 yıl ağır hapse indirilmiştir. Bu sonuçla da cinayeti işleyen Şehmuz'un kurbanlaştırılması kanıtlanmak istenmiştir.

Örnek Olay 7: Zaman Gazetesi

Tarih: 08.06.2008

Başlık: Kıskançlık yüzünden eşinin boğazını kesti

Kullanılan Söylem: Gerekçe sunma

İfadeler: “16 yaşındaki eşini, kıskançlık yüzünden çıkan kavgada ekmek bıçağıyla boğazından keserek öldürdü.”

Haberin kaynağı: aa

Makro Yapı

Haber başlığı: Haberin ana başlığından cinayeti kimin işlediği anlayamamakla birlikte cinayetin neden ve nasıl işlendiğinin bilgisini edinmekteyiz. Buna göre daha başlıktan şiddete gerekçe sunulduğunu görebiliriz.

Haber girişi/ Spot: Haberin spotunda olayın özetlendiğini söylemek mümkündür. Buna göre spotta olayın geçtiği yer ve cinayetin nedenleri üzerine bilgi verilirken. Tarafların kim olduğuna dair net bir bilgi verilmemektedir. “17 yaşındaki genç” ve “16 yaşındaki eş” tamlamalarından cinayeti kimin işlediğine dair bilgi edinmenin zor olduğunu söyleyebiliriz. Ancak zanlının: "Gözü dışarıdaydı, namusumu temizledim" şeklindeki açıklaması bize cinayetle ilgili olarak gözü dışarda olan bir kadın olduğunu tasarlamaktadır. Ayrıca cinayet aletinin ve cinayeti işleme şeklinin de belirtildiği spot gözü dışarda olan tüm kadınlar için bir ibretlik öyküsü gibi sunulmaktadır.

“Konya’da 17 yaşındaki bir genç, 2 ay önce evlendiği 16 yaşındaki eşini, kıskançlık yüzünden çıkan kavgada ekmek bıçağıyla boğazından keserek öldürdü. Gözaltına alınan zanlının, "Gözü dışarıdaydı, namusumu temizledim" dediği öğrenildi.”

Ana olay: Şematik yapıda Ana olayın sunumuna baktığımızda gözü dışarda olarak nitelenen bir kadın ile onunla kıskançlık yüzünden tartışan bir erkeğin karşıtlık yaratılarak sunulduğunu görebiliriz. Haberi incelediğimizde Ü. Ö ile kaçtığı Rukiye Azat’ın dini nikahlı olarak birlikte yaşaması belirtilerek haberin ardalan bilgisi verilmiştir. Aynı zamanda dini nikah bir nikah çeşidi olarak sayılmıştır. Daha sonra cinayeti işleyen erkeğin eşi ile kıskançlık nedeni ile sorunlar yaşadığı vurgulanmıştır. Bu metinden kadının eşini kıskandırdığı ima edilerek erkeğin cinayeti işlemesinden sorumlu tutulmaktadır. “...serbest çalışan Ü.Ö (17), 2 ay önce kaçırıldığı Rukiye Azat (16) ile dini nikahlı olarak birlikte yaşamaya başladı.

Ailesiyle aynı evde kalan Ü.Ö., bir süre sonra eşi Rukiye Azat ile kıskançlık nedeniyle sorunlar yaşamaya başladı. Sürekli eşiyle kavga ettiği öğrenilen Ü.Ö., son olarak eşi Rukiye Azat'la "Gözü dışarıda" olduğunu öne sürerek tartışmaya başladı. Tartışmanın büyümesi üzerine Ü.Ö. annesi ve kardeşlerinin evde uyuduğu sırada eşi Rukiye Azat'ı, yere yatırdıktan sonra ekmek bıçağı ile boğazını kesti.” Haberin sonunda ise cinayeti işleyen Ü.Ö.'nün cinayeti işlemeden önce uyuşturucu hap aldığı belirtilerek sanki cinayeti plansız ve içinde bulunduğu şartlar neticesinde, kendinde olmayarak işlediği belirtilmek istenmiştir diyebiliriz.

Mikro Yapı

Haberin cümle yapılarına baktığımızda aktif cümlelerin yer aldığı, bu durum da cümlenin öznelinin kararlılığına ve gücüne vurgu yapmaktadır. “...Dini nikahlı olarak birlikte yaşamaya başladı”, “... Kıskançlık nedeniyle sorunlar yaşamaya başladı.”, “Gözü dışarıda olduğunu öne sürerek tartışmaya başladı.”, “Azat'ı, yere yatırdıktan sonra ekmek bıçağı ile boğazını kesti.”_ Cümlelere bakıldığında olayın ardaanının haberin baş aktörünün ağzından ve aktif cümle yapılarıyla verildiğini görmekteyiz. Buradan çıkaracağımız birkaç sonuçtan birisi; dini nikahın bir nikah çeşidi olarak görülebileceği ve gözü dışarda olan bir kadının kocası tarafından öldürüldüğünde bunu hak etmiş imasının çıkarılabileceğidir. Ayrıca cinayetin “yere yatırdıktan sonra ekmek bıçağıyla boğazını kesti” şeklinde açıkça yazılması gözü dışarıda olan kadınların bir çeşit uyarılması olarak değerlendirilebilir.

Van Dijk'e göre haber anlatıları makro önermelerden oluşmaktadır. Bunlar çoğunlukla temalardır ve bir söylem birden fazla temadan oluşabilir; temalar ise söylem içinde yapılandırılmıştır. Yapılar da, makro kurallar aracılığıyla söylemden elde edilmektedir. Bunlar da üç aşamalıdır; enformasyon eksiltimi yapmak,

genelleştirme yapmak ve kurgulamak. Bu kurallara uyulmasıyla uzun bir metin kısaltılmış olur. Bu stratejiyle haber metninden bir giriş paragrafı elde edilir. Aynı zamanda, haberin şematik özelliğine dikkat çekilmektedir. Haber şemasında haber girişi, ana olay, bağlam bilgisi ve yorumlardan önce başlıklar gelir. Makro kurallara, metnin özetlenmesine ulaşmak için tekrar olacak biçimde başvurulur (Özer 2010: 201-202).

Örnek Olay 8: Hürriyet Gazetesi

Tarih: 11.11.2008

Başlık: Eşini vuran kocaya boynuz indirimi

Kullanılan Söylem: Gerekçe Sunma, Suçlama

İfadeler: “Boynuzlu p...enk”, “Pişmanım”

Haber kaynağı: Bahri Karataş-DHA

Makro Yapı

Haber girişi/Spot: Spotta olayın kimler arasında ve nerede geçtiğinden çok ne söylendiği ile ilgili bilgi verilmiştir. Buna göre bir kadının kocasına söylediği öne sürülen bir söz yüzünden öldürüldüğü hatta bu söz yüzünden de eşin cezai indirimi hak ettiği açıkça ortaya konulmuştur.

Kendisine ‘Boznuzlu p...enk’ dediği gerekçesiyle eşini öldüren koca, ömür boyu hapse mahkum edildi. Ağır söz tahrik sayıldı ve Ceza 16 yıl hapse indirildi.

Ana olay: Ana olaya baktığımızda olayın İzmir’de geçtiğini ve tarafların kimlikleri bilgisine ulaşabilmekteyiz. Ayrıca haberin olayın son mahkemesinden üretildiğini de anlamaktayız. Haberin ana olayının girişi “İzmir’de kendisini aldattığını iddia ettiğini eşi Tülay Gürsoy’u (34) öldüren kitap pazarlamacısı Ethem Gürsoy (34), son kez hakim karşısına çıktı.”

Şeklinde yazılırken cinayeti işleyen kocanın gerekçesinin belirtilmiş olduğunu anlayabiliriz. Haberin devamında Haberin baş aktörü olan kocanın söylemlerine yer verildiğini görmekteyiz. Buna göre; koca olay sabahında karısının başka birisiyle konuştuğunu duymuş, ancak kadın konuştuğu kişinin kimliği hakkında açıklama yapmamış ve kocasına hakaret etmiştir. İşte cinayet bu gerekçeyle işlenmiş ve kadın bu gerekçeyle ölümü hak etmiştir.

Zaten haberin sonunda da mahkemenin sanığı önce ömür boyu hapse çarptırdığı fakat kadının sözlerinin ağır tahrik sayılmasıyla cezanın 16 yıl hapse indirildiği belirtilmiştir. Bu durumda kadının sadece kocanın sözleriyle suçlandırıldığını ve bir günah keçisi yaratılmak istendiğini söyleyebiliriz.

Mikro Yapı

Kullanılan sözcükler açısından baktığımızda diğer haberlerden ayrılan en önemli özelliğinin bir hakaret sözcüğü olan haberin spotunda yer alan “p...enk” kelimesidir. Bu kelimeyi söylediği iddia edilen kişi kadındır. Kadın bu hakaret kelimesini kocasına söylemiş ve bu kelimenin önüne bir de aldatılmanın argo anlamı olan “boynuz” kelimesini de ekleyerek ölümü hak etmeyi pekiştirmiştir. Hâlbuki eş mahkemede verdiği ifade: “Eşimi çok seviyordum. Olay sabahı uyandığımda eşimin birisiyle cep telefonuyla konuştuğunu ve ‘Canım, cicim’ diye hitap ettiğini duydum. Yanına gittiğimde bana cevap vermedi. Gerçekleri anlatması için masada karşıma oturttum. Bana ‘Boynuzlu p..enk boşayacaksan boşa’ deyince bir anlık öfkeyle bulundurma ruhsatlı silahımla ateş edip öldürdüm. Pişmanım” diyerek iyi niyetini, pişmanlığını vurgulamıştır. Haberde de cinayeti işleyen eşin yani haberin baş aktörünün bu ifadelerine yer verilerek onun aslında mağdur olduğu, cinayeti işlemede önemli bir gerekçesinin olduğunun altı çizilmiştir.

Üstelik böyle bir iş yaptığından pişman olmuştur, büyütülecek bir durum yok anlamı çıkarılmaktadır.

Örnek Olay 9: Hürriyet Gazetesi

Tarih: 05.03.2008

Başlık: Masaj salonunda çalıştığını öğrenince sokakta öldürdü

Kullanılan Söylem: Gerekçe sunma, sorumlu tutma

İfadeler: çılgına döndü, başka yollara kaydı

Haber Kaynağı: Taylan Yıldırım-DHA

Makro Yapı

Haber Başlığı: Haber başlığını okuduğumuzda masaj salonunda çalışan biri olduğunu ve masaj salonunda çalışmanın kötü bir şey olduğu için bir başkası tarafından öldürüldüğü yorumunu yapmamız hiç de zor olmayacaktır. Haber başlığında enformasyon eksiltimine gidildiğini söyleyebiliriz.

Haber girişi/Spot: Haber girişinin ya da spotun yer almadığı haberde, habere girişin ilk cümlesini bu bölümde irdeleyebiliriz.

“İzmir Bornova’da Müniye Yılmaz (37), 11 yıldır birlikte yaşadığı Eyüp Çırak’ı (52) terk ederek annesinin evine yerleşti.”

Bu cümlede yer ve olayın aktörlerinin isimlerine yer vererek genelden özele bilgi akışı sağlanmıştır. Öldürülen M.Y’nin evli olmadığı, ancak birlikte yaşadığı E.Ç’yi terk ettiği yazılmış ancak terk etme nedeni yani olayın geçmişinden bahsedilmemiştir.

Ana olay: Van Dijk; Haber retoriğinde ikna edici ve inandırıcı verilerin görgü tanıklarından yapılan alıntılar ve fotoğraflar olduğundan bahseder (Özer 2011: 84).

Aşağıda haberden örnekler okunulacağı üzere olayı muhabirin aktarması

inandırıcılık derecesini güçlendirmektedir. Olayda görgü tanığına gerek dahi duymadan muhabirin hem olay anını hem de olayın ardalanını ‘en büyük görgü tanığı’ gibi anlatması haberin retorığı açısından oldukça önemlidir.

“Yılmaz’ın geceleri 2 çocuğunu bırakıp, anne evinden fabrikada bulaşık yıkadığını söyleyerek çıktığını öğrenen Eyüp Çırak, fabrikada değil bir masaj salonunda çalıştığını görünce çılgına döndü.”

Bu cümleden çıkaracağımız sonuç ilk olarak Müniye Yılmaz geceleri iki çocuğunu bırakıp çalışmaya gitmektedir. Bu da kadının iyi anne olma özelliği zedelemiştir.

Buna ek olarak fabrikada bulaşık yıkamaya değil masaj salonuna çalışmaya gitmektedir. Buradan çıkarabileceğimiz ikinci sonuç ise masaj salonunda çalışmanın kötü bir şey olduğudur. Önemli olan ayrıntı ise kadının masaj salonunda çalıştığını kanıtlamak için haberin aktörü Eyüp Çırak’ın söylemlerine yer verilmesidir. Haberin devamında trajik bir şekilde anlatılan olay örgüsünün son cümlesinde yine cinayeti işleyen haber aktörünün sözcüklerine yer verilmiştir:

“...Gelen polislere teslim olan Çırak "Namusumuzla evimizi geçindirirken kendisi başka yollara kaydı. Uyarılarımı dinlemeyince tartıştık ve onu öldürdüm" dedi.

Bu cümleden hareketle erkeğin cinayeti işleminde kadının “başka yollara kayması” gerekçe olarak gösterilmiştir. Yani Müniye Yılmaz evini terk edip annesinin yanına gitmeseydi ve geceleri fabrikada bulaşık yıkamaya gideceğini söyleyerek masaj salonunda çalışmasaydı eşi onu öldürmeyecekti. Dolayısıyla Müniye Yılmaz kutsal aile sınırlarını aştığı için eşi tarafından öldürülmeyi hak etmiştir.

Mikro Yapı

Haberi mikro açıdan değerlendirdiğimizde genellikle cinayeti işleyen E.Ç’nin söylemine yer verildiği ve aktif cümle yapısı da dikkat çekmektedir. Cümle yapısına

baktığımızda kadını suçlayan ifadelerin okuyucuda erkeğin bir öldürme gerekçesinin olduğunun izlemine vermektedir. “... Terk ederek annesinin evine yerleşti ” , “... Eyüp Çırak, fabrikada değil bir masaj salonunda çalıştığını görünce çılgına döndü.” Çılgına döndü ifadesiyle kadının ne kadar büyük bir hata yapıp da erkeği çılgına döndürdüğü anlatılmak istenmiştir. Haberde sadece cinayeti işleyen haber aktörünün düşünceleri ön plana çıkarılması ise dikkat çekicidir. Cümle yapısına baktığımızda, cümleler arasında nedensel ilişki olduğunu görmekteyiz. Kadın evini terk ederek annesinin evine yerleşmiştir, daha sonrasında fabrikada bulaşıkçılık yaparak geceleri işe gitmektedir. En nihayetinde de eşi tarafından fabrikaya değil masaj salonuna gittiği öğrenilmiştir. Bundan sonrasında erkek müdahalede bulunarak kadını öldürmüş ve durumu normalleştirmiştir. Buradan erkeğin kadın üzerinde meşru bir hakkı olduğunu düşünebiliriz. Bunu tıpkı izinsiz gösteri yapanlara tazyikli su sıkarak onları dağıtan poliste olduğu türden bir hak olarak düşünebiliriz. Ki eş bu hakkı haberin son cümlesinde kullanarak adeta son noktayı koymuştur. Yukarıda da verildiği üzere kadın, namusuyla çalışmamış ve erkeğin uyarılarını dinlemeyince de öldürülmüştür. Elbette buradan namusuyla çalışsaydı veyahut eşinin uyarılarını dikkate alsaydı ölmeyecekti gibi bir sonuç çıkarmamız mümkündür.

Örnek Olay 10: Hürriyet Gazetesi

Tarih: 04.07.2008

Başlık: Kıskanç sevgili 17 kez bıçakladı

Kullanılan Söylem: Gerekçe sunma,

Haber kaynağı: Bülent Civanoglu-DHA

Makro Yapı

Haber başlığı: Haber başlığında bıçaklama eyleminin yapıldığı ve eylemi yapan kişinin karşılaştırıldığında bıçaklama işini yapan kişinin kıskanç bir sevgili olduğunu anlayabiliriz. Kıskanç sevgili sözcüğü ile genelleştirilme yapılmıştır.

Haber girişi/Spot: “ Gözü dönmüş aşık, kıskançlık krizine girip sevgilisini 17 yerinden bıçaklayarak öldürdü. Telefonlarına yanıt vermediği için evine gittiği sevgilisini, daha önce kendisinin tanıştırdığı erkek arkadaşıyla gören gözü dönmüş aşık, kıskançlık krizine girip genç kadını 17 yerinden bıçaklayarak öldürdü.”

Spotta verilen bilgiler ışığında cinayeti işleyen bir erkek olduğunu ve cinayeti işleme sebebinin ise sevgilisinin kendisini aldatması olarak özetlenebilir.

Ana olay: Bursa'nın Yıldırım İlçesi'nde meydana gelen olayda önceki akşam pazarcılık yapan Mehmet Erginoğlu (30), sevgilisi Münevver Emiroğlu'nun (28), dört gündür tüm aramalarına karşın cep telefonuna yanıt vermemesi üzerine evine gitti. Evde, daha önce kendisinin tanıştırdığı arkadaşı Adnan Uylu'yu gören Erginoğlu kıskançlık krizine girdi. Erginoğlu, belindeki ekmek bıçağını çıkarınca korkan Adnan Uylu birinci kattaki evin penceresinden atlayarak kaçtı. Erginoğlu, sevgilisini vücudunun 17 yerinden bıçaklayarak ağır yaraladı. Sevgilisini bıçakladığı sırada kendi elini de kesen Erginoğlu '155 Polis İmdat'ı arayarak durumu bildirdi. Polisle birlikte olay yerine gelen sağlık ekibi, ağır yaralı haldeki genç kadına ve elini kesen sevgiliye ilk müdahaleyi yaptı. Hastaneye kaldırılan Münevver Emiroğlu kurtarılamadı. Polis tarafından hastaneye götürülerek tedavi altına alınan zanlı Mehmet Erginoğlu, taburcu olduktan sonra 'adam öldürmek' suçundan mahkemeye çıkartılacak.

Mikro Yapı

Haber başlığında “kıskanç sevgili” sözcüğü ile “17 kez bıçakladı” eylemi karşılaştırıldığında bir yandan bıçaklama işini yapan kişinin gerekçesi vurgulanırken diğer yandan da yaptığı eylem yumuşatılarak örtmece yöntemi kullanıldığını söyleyebiliriz. Haberde 2 kez “gözü dönmüş aşık” nitelendirilmesine yer verilerek 17 kez bıçaklama işinin bir aşık tarafından yapıldığı ve bu suçu kıskançlık yüzünden işlemesi onu kamuoyunun gözünde mazur gösterilmek istendiği çıkarılmasını yapabiliriz.

Örnek Olay 11: Cumhuriyet Gazetesi

Tarih: 29.03.2008

Başlık: Tıp fakültesinde platonik aşk cinayeti

Kullanılan Söylem: Gerekçe sunma, nedenselleştirme

İfadeler: “Arkadaşlık teklifini kabul etmeyen aynı okulun 3. Sınıf öğrencisi Çağla Arin’ı (27) boğazını keserek öldürdü.”

Haberin Kaynağı: Arif Faraç

Makro Yapı:

Haber başlığı: Haber başlığına baktığımızda olayın Tıp fakültesinde geçtiği belirtilmiş, ancak genelleştirme yapılarak hangi tıp fakültesinde olduğu bilgisi verilmemiştir. Bu söylemle “Platonik aşk” cümlecığı ile cinayetin yumuşatılmaya çalışıldığını söyleyebiliriz.

Haber girişi/ Spot: “Şanlıurfa’da Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi 4. Sınıf öğrencisi Hüseyin Zengin (29) arkadaşlık teklifini kabul etmeyen aynı okulun 3. Sınıf öğrencisi Çağla Arin’ı (27) boğazını keserek öldürdü.”

Tematik yapı çerçevesinde spotu irdelediğimizde cinayeti işleyen kimliği ve cinayet nedeni bilgisi verilmiştir. Cinayet nedeninin verildiği spotta “ arkadaşlık teklifini kabul etmeyen aynı okulun 3. Sınıf öğrencisi Çağla Arin’ı (27) boğazını keserek öldürdü.” Cümlesiyle cinayete gerekçe sunulmaktadır. “ Canan Arın Hüseyin Zengin’in arkadaşlık teklifini kabul etmeseydi öldürülmeyecekti.” Gibi bir anlam oluşmaktadır.

Ana olay: Şematik yapı unsurlarından ana olayın sunumuna baktığımızda olayın, cinayeti işleyen Hüseyin Zengin’in sevdiği kızın evine gidip onunla konuşmak istemesi reddedilince de onu öldürmesi gösterilmiştir. Haberden çıkan net sonuç: bir erkeğin aşk teklifini reddetmek doğru değildir, çünkü şiddete açıktır. Diğer bir sonuç da genç kızın erkeğin aşk teklifini kabul etmemesi durumunda ölebileceği yolundadır.

Mikro Yapı

Cümle yapılarına baktığımızda aralarında nedensel ilişkinin yer aldığını söyleyebiliriz.

“...Çağla Arin’in... Evine giden Zengin, son kez genç kızla konusmak istedi.

Yaşanan tartışmanın ardından Zengin “ Ya benimsin ya toprağın” diyerek evi terk etti.

Dün sabah saatlerinde yeniden Arin’in evine giden Zengin, genç kız tarafından yine reddedilince önce küfürler yağdırdı ardından mutfaktan aldığı ekmek bıçağıyla

Arin’e saldırdı. Zengin, arkadaşlık teklifini reddeden Çağla Arin’in boğazını

kesti...” Cümleleri incelediğimizde erkeğin genç kızla konuşmak istemesi, tartışma yaşanması ve erkeğin reddedilmesinin cinayeti tetiklediği vurgulanmıştır.

Muhabirin Cinayeti işleyen erkeğin “ Ya benimsin ya toprağın” şeklindeki ifadesini tırnak içinde yer vermesi haber ana aktörünün görüşlerinin ortaya çıkarılması bakımından anlamlıdır. Cinayet anı “küfürler yağdırdı”, “ekmek bıçağıyla saldırdı”,

“boğazını kesti” gibi etken cümlelerle muhabirin ağzından anlatılarak haberin inandırıcılığı arttırılmak istenmiştir diyebiliriz.

1.3.2.C- Karşılaştırmalı Haber Analizleri

Van Dijk; “Haber retorığı şeyleri nasıl söylediğimizle alakalıdır. Haberde retorik yapıların kullanımı iletişimin tasarlanmış ve amaçlanmış etkilerine bağımlıdır.

Dinleyiciler, ne anlattığımızı anlamsal ya da pragmatik olarak mükemmel biçimde anlasalar bile, bu iletişimin amacının yarısını oluşturur. Diğer yarısında ise biz, alıcının ne dediğimizi kabul etmesini isteriz. İddialarımıza inanmalarını, istenen eylemleri yapmalarını, istenen eylemleri yapmalarını ve emirlerimizi yerine getirmelerini dileriz.” Der ve Retorik ya da sözlü iletişim çalışması anlamında, bu bizim ikna sürecinin bir parçası olduğumuzu ifade eder (Dijk 1988a: 82).

Bu bölümde, aynı haberin farklı editöryal bakış açısıyla birden fazla gazetede yer alması analiz edilmiştir. İrdelenen haberlerde ikna yönteminin ön plana çıktığını ve haberlerin inandırıcılığının çeşitli yöntemlerle arttığını ve gazetelere göre farklılaştığını görebiliriz. Örneğin; Hürriyet gazetesinde “ Tarikata girdiği diye kızını öldürdü” başlıklı haberde kızını öldüren baba en fazla “çılgın” olarak nitelendirilmiş ve haber hem görsel hem de metinsel olarak süslenmiştir. Bu süsleme hem görgü tanıklarının ifadeleriyle hem “kızının bursunu iptal ettirmişti” alt başlığını kırmızı bir zeminde vererek, hem de babanın pompalı tüfeği çenesine dayadığı resmiyle ve “ Günün haberi” kategorisinde yayınlayarak yapılmıştır. Tam aksine Zaman gazetesinde ise çılgın baba söyleminin yerini “sabıkalı baba” almıştır. Zaman gazetesinin olayı Van Dijk’ın olumsal kendini-sunma ve olumsuz ötekini sunmanın stratejisi içinde (Van Dijk 2003) yayınlamıştır. Haberde ‘Sabıkalı bir babanın ‘doktor olan kızını herkesin gözü önünde öldürmesi babayı suçlayan ve kızını yücelten bir editöryal bakış ile verilmiştir. Haberde dramatikleştirme

yapılarak tarikat iddiaları yalanlanmıştır. Diğer iki örnekte de aynı farklılıklar göze çarpmaktadır. Bu da haberin nesnel değil, haberin ideolojik olabileceğine bir örnektir.

Örnek Olay 12: Hürriyet Gazetesi

Tarih: 2 Temmuz 2003

Başlık: Tarikata girdi diye kızını öldürdü

Kullanılan söylem: Gerekçe Sunma,

İfadeler: “Türbanlı doktor”, “Tarikata

girdi”“Perukla fotoğraf çektiymişti”,

“Çılgınbaba

Haberin Kaynağı: Orhan Saat, Uğur

Özdemir

Makro Yapı

Haber Başlığı: Haberin başlığına baktığımızda bir cinayet işlendiğini, “kızını öldürdü” ifadesinden de öldürenin bir baba olduğunu anlayabiliyoruz. Ve başlıkta belirtilen “Tarikata girdi diye” ifadesinden ise şiddete gerekçe sunulduğunu anlayabiliriz. Bu başlıktan hareketle, eğer kız tarikata girmeseydi babası da onu öldürmeyecekti gibi bir anlam oluşmaktadır.

Haber girişi Spot: “Bir tarikata üye olmakla suçladığı doktor kızını pompalı tüfekle vuran baba, cinayet silahını çenesinin altına dayayıp, “Kendimi öldürürüm tehdidiyle 2 saat direndikten sonra polise teslim oldu.”

Spota baktığımızda ise tarikat isminin verilmediğinin dolayısıyla enformasyon eksilimine gidildiğini görmekteyiz. Öldürülen kızın kimliğinden ziyade statüsüne yer verilerek babanın teslim olmamak için 2 saat direndiği saha sonra da polise teslim olduğu bilgisi verilmiştir. Spotta kızını öldüren babanın öldürme gerekçesinin bir kez daha tekrarlandığı ve babanın kızını öldürmesine gerekçe sunulduğunu tekrar görmekteyiz.

Fotoğraf: Van Dijk'e göre haber retoriğinde fotoğraflar da ikna edici inandırıcı olma örneğidirler (1991: 331-395). Buna göre fotoğrafta öldürülen kadının bir türbanlı bir de peruklu fotoğrafı yayınlanarak okuyucunun "tarikata girdi" ifadesinin inandırıcılığı sağlanmaya çalışılmıştır. Resim alt yazısına bakıldığında ise; "Babası tarafından pompalı tüfekte öldürülen türbanlı doktor Cevahir Çağlar, Üniversite diploması için perukla fotoğraf çektirmişti" cümlesindeki "türbanlı doktor" ve "perukla fotoğraf çektirmişti" ifadeleri ile Üniversitelerdeki türban yasağından dolayı perukla fotoğraf çektirme yoluna gidildiği iması yapılmıştır. Bir diğer fotoğrafta ise haberin spotunda belirtildiği üzere çenesine pompalı tüfek dayayan ve cinayeti işleyen baba görülmektedir. Bu fotoğraf da polislere direnmemek için teslim olmayan babanın ve cinayet aletinin kanıtının göstergesidir.

Ana olay: Şematik yapı unsurlarından ana olayın sunumuna bakıldığında haber girişinde öldürülen kadının kimliği hakkında ayrıntılı bilgi verildiği dikkat çekmektedir. Ana olay olarak doktor bir kızın tarikata girmesi ve bu neden dolayı da babası tarafından öldürülmesi gösterilmiştir. Babanın kızını sabah saatlerinde evinin önünde görmesinden vurulması anına kadar olan gelişmeler ayrıntıyla verilmiş, haber değerliliği ölçütleri dikkate alındığında bu olay gazeteciler açısından önem taşımıştır. "Tarikata girdiğinde ölmüştü" ara başlığından sonra verilen

bilgilerde artık ilgili tarikatın ismi açıklanmış, (Fettullah Gülen) Babanın ‘Bu ülkeyi seviyorsanız benim durumuma düşecek anne, babalara yardımcı olun...’ ifadeleriyle tarikatın kötü yönü gösterilmeye çalışılmıştır. “Pislik deyince kendimi kaybettim” ara başlığıyla da cinayeti işleyen babanın işlediği cinayete gerekçe gösterilmiştir. “Kızının bursunu iptal ettirmişti” başlığı kırmızı bir zemin üzerinde yazılarak habere dikkat çekilmek istenmiştir Başlık altında ise “babası tarafından katledilen” ifadesi ise gazetenin hangi tutumu takındığının netleşmemesinden kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca gazetenin ölen kişinin kardeşinin sözlerine yer vermesi de habere başka bir boyut katmıştır. Kardeşin söylemlerinde olayın ardalan bilgisi verilmiş olup, bu bilgide babanın ifadelerine karşıt denebilecek ifadeler kullanılmıştır. Buradan gazetenin olayları babanın lehine vermeye çalıştığı ancak görgü tanığının ifadelerine yer vererek nesnel olmaya çalıştığı ya da öyle bir izlenim bırakmak istediğini söyleyebiliriz. Bu durum metin içindeki sınırlı sayıdaki ifadeden de anlaşılmaktadır. Söz konusu örnekler mikro yapı çözümlerinde de ele alınacaktır.

Mikro Yapı

Cümlelere bakıldığında hem cinayeti işleyen babanın hem de olay tarafı olan öldürülen kadının kardeşinin verdiği ifadelerin aktif yapıda olmasıyla ilgili olarak gazetenin hangi taraftan yana tutum takındığının netleşmemesinden kaynaklandığı yorumunu yapabiliriz. “İstanbul’a kızımı öldürmek için gelmedim. Amacım annesi ile konuşup barışmaktı. Karşıma kızım çıktı. Bana ‘Bu eve niye geldin pislik. Bizi niye rahatsız ediyorsun’ deyince kendimi kaybettim” dedi. Cümlelere bakıldığında, nedensel ilişkinin olduğu anlaşılmaktadır. Bu da cinayetin işlenmesine bir gerekçe olarak sunulmuştur. Sözcüklere bakıldığında ise; cinayeti işleyen taraf “çılgın baba”

olarak, öldürülen ise “doktor kız” olarak tanımlanmıştır. Çözümlemede, Başlık ve fotoğraflar haber metnini yansıtmıştır. Bu yansıtış da tarikata girmenin aile düzeninin bozulmasına, hatta ölümüne bile neden olabileceği şeklindedir.

Zaman Gazetesinin aynı haberi sunumu:

Başlık: Sabıkalı baba, doktor kızını sokak ortasında öldürdü

Tarih: 2 Temmuz 2003

Kullanılan Söylem: Olumsuz ötekini

sunma/ Kurbanlaştırma

İfadeler: “Sabıkalı baba”, “Doktor kız”, “20 yıldır eşine ve çocuklarına eziyet ettiği

öne sürülen baba Çağlar’ın, kızı Cevahir’i, kardeşlerini ve annesini yanına aldığı için sürekli tehdit ettiği öğrenildi.”

Haberin Kaynağı: Abdülhamit Yıldız, Ercan Yıldız, Mesut Mercan, Mevlüt Öztaş, İstanbul, Afyon

Makro Yapı

Haber Başlığı: Haber başlığımıza baktığımızda “Sabıkalı baba” ve “Doktor kız” karşılaştırması yapıldığını görmekteyiz. Buna göre; “Sabıkalı baba” ifadesinden babanın her türlü yasadışı faaliyeti gerçekleştirebilir olduğu imasını çıkarabiliriz. Ayrıca bu ifadeyle enformasyon eksiltilimine gidilerek tüm sabıkalı ve baba olan erkekler genelleştirilmiştir. “Doktor kızını” ifadesiyle de öldürülen kişinin statüsü vurgulanarak savunulmuş, baba ise suçlanmıştır.

Haber girişi/Spot: Birinci sayfadan verilen haberin spotu aşağıdaki gibidir:

“İstanbul Kartal Devlet Hastanesi’nde görevli Doktor Cevahir Çağlar (26), babası Ali Rıza Çağlar (52) tarafından pompalı tñfekte öldürüldü. 20 yıldır eşine ve çocuklarına eziyet ettiği öne sürülen baba Çağlar’ın, kızı Cevahir’i, kardeşlerini ve annesini yanına aldığı için sürekli tehdit ettiği öğrenildi. Çağlar’ın Afyon depreminde sahte kimlikle gazetecilik yaptığı ve daha önce uyuşturucu yüzünden 10 ay hapis yattığı belirlendi.”

Van Dijk’in söylem çözümlemesine göre; yukarıdaki metinde ötekini olumsuz sunma stratejisinin “Çocuğuna eziyet ettiği öne sürülen baba”, “sahte kimlikle gazetecilik yaptığı”, “daha önce uyuşturucu yüzünden 10 ay hapis yattığı belirlendi.” gibi ifadelerle uygulandığını görebiliriz.

Fotoğraf: Fotođraflara baktığımızda Hürriyet gazetesinden farklı olarak öldürülen Cevahir Çağlar’ın başörtülü fotoğrafına yer verilmeyerek babasının “Tarikata girdi” suçlamalarına örtük bir şekilde karşı çıkıldığını söyleyebiliriz. Her iki gazete de aynı çıkan fotoğrafı bir birinden ayıran tek şeyin fotoğraf alt yazısıdır. Hürriyet gazetesi aynı fotoğrafın alt yazısında “Babası tarafından pompalı tñfekte öldürülen türbanlı Doktor Cevahir Çağlar, Üniversite diploması için perukla fotoğraf çekirtmişti” söylemlerine yer verirken, Zaman Gazetesinde “Öldürülen doktor Cevahir Çağlar, annesine ve kardeşlerine bakıyordu” ifadesine yer verilmiştir. Dolayısıyla Zaman Gazetesinin Cevahir Çağlar’ın iyi yönlerini ortaya koyarak onun savunduğu anlamını çıkarabiliriz.

Ana olay: Ana olayın sunumuna bakıldığında haber girişi dikkat çekmektedir. Ana olay olarak; bir babanın kızının evinin önünde beklemesi, evden çıkan kızıyla da tarikata girdiği ve annesiyle kendisini ayırdığı için tartıştığı ve çıkan tartışma

sonucunda da kızını öldürdüğü konu edilmiştir. Birinci sayfada yer alan haberin ana olayının girişi “...Çağlar, görev yaptığı hastaneye gitmeye çalışan kızına, “Tarikata girdin, annenle beni sen ayırdın. Olayların sorumlusu sensin.” dedi. Çağlar, elindeki tüfeği kaçmaya çalışan kızına doğrultarak peş peşe ateş etti. Başına kurşun isabet Cevahir Çağlar olay yerinde hayatını kaybetti.” Şeklindedir. Buna göre baba kızını tarikata girmek ve annesiyle kendisini ayırmakla suçlamıştır. Haberde, Cevahir Çağlar’ın hayat hikâyesine yer verilerek ardaan bilgisi verilmiş ve daha sonra da Anne Şerife Çağlar’ın kocasıyla ilgili karşıt söylemlerine yer vererek tanık gösterme stratejisi kullanılmıştır. Haberin sonuç kısmında ise “Tarikat iddialarının hepsi yalan” alt başlığı altında yine merhumenin kardeşinin babası aleyhine verdiği ifadeler yayınlanmıştır. Makro incelemeden çıkaracağımız sonuçta; suç geçmişi olan bir babanın doktor olmuş kızını tarikata girdiği gerekçesiyle öldürdüğünü, öldürülen kızın kurban, babanın ise suçlu olarak tasarlandığını söyleyebiliriz.

Mikro Yapı

Van Dijk, Haber retoriğinde ikna edici ve inandırıcı verilerin görgü tanıklarından yapılan alıntılar ve fotoğraflar olduğundan bahseder (Özer 2011:84). Dikkat edilirse, muhabirin anlattığı olaylar, görgü tanıklarından daha çok kendi gözlemlerini yansıtmaktadır. Buna göre; Eleştirel yaklaşım açısından haberde alıntılara yer verilmesinin de bir anlamı bulunduğu üç tür alıntı yapılmaktadır. Doğrudan alıntıda, kaynağın görüşleri tırnak içinde verilmektedir. Dolaylı alıntıda, kaynağın ağzından ama muhabirin kaleminden sunulmaktadır. Örtük alıntıda ise, kaynak gizlenmekte ve muhabir sanki kendisi anlatıyormuş gibi görüşleri

aktarmaktadır. Bu alıntılar, medyanın ortaya koyduğu gerçeklikten öte, açıklamaları tırnak içinde verilen kaynakların yarattığı gerçekliklerdir (İnal 1997: 6).

Van Dijk, gerçeğin temel geleneksel durumlarından birinin doğrudan gözlem olduğunu söyler. Van Dijk'e göre; Gazeteler, bütçe sınırları içerisinde, muhabirlerinden olaylara kendilerinin tanık olmasını ister. Bu, gerçekliğin tanımlanmasının ve haberin kabul edilmesinin bir retorik garantisidir. Ayrıca, muhabirin tanıklık ettiği görüşmeler de yapılabilir. Popüler gazeteler, doğrudan katılımlar ve kendi gözleriyle tanık olunan olayları yansıtırlar. Bu, gerçeğin illüzyonudur (1988: 86-87).

Buna göre; bu haberde örtük bir anlatımın yapıldığını ve muhabirin haberi olayın tanığı olarak ardağan bilgisiyle birlikte öyküsel bir anlatım tarzıyla yazdığı görülmektedir. Haberin bu bölümündeki cümleler oldukça ilgi çekicidir:

“... Mezun olduktan sonra 1,5 yıl Bolu'da görev yapan Doktor Çağlar burada da kazandığı paranın çoğunu ailesine yolladı. Baba Ali Rıza Çağlar ise ailesini geçindirmedeği gibi sürekli hem eşine hem de çocuklarına şiddet uyguluyordu. Vinç operatörü olarak belli aralıklarla Rusya'ya çalışmaya giden Çağlar'ın her defasında farklı kadınlar ile eve döndüğü; eşi ve çocuklarını, getirdiği Rus uyruklu kadınlar ile yaşamaya zorladığı öğrenildi.”

Yukarıdaki alıntıda ideolojik üretim yapılarak Baba evine para getirmeyen/sorumsuz, çocuklarına şiddet uygulayan, ayrıca eşine sadık olmayan biri olarak gösterilmiştir. Öldürdüğü kızını ise kazandığı parayı ailesine veren düşünceli biri olarak yansıtılmaktadır. Burada Van Dijk'in olumsuz ötekini sunma stratejisinin uygulandığı görülmektedir (2003: 99). Ardağan ve bağlam bilgisinin verildiği haberde hem Cevahir Çağlar'ın kardeşinin hem de Ali Rıza Çağlar'ın ablasının

görgü tanığı olarak konuştuğu haberin inandırıcılığının artması sağlanmak istenmiştir

Örnek olay 13: Cumhuriyet Gazetesi

Tarih: 16.02.2008

Başlık: Saldırılar Hizbullah Yöntemi

Kullanılan Söylem: Suçlama, Örnek gösterme

İfadeler: “Şeriatçı Basın”, “Dinci kalemşorlar her zaman kafalarını kuma gömmeyi tercih etti.”

Haberin Kaynağı: Mehmet Faraç

Makro Yapı

Haber Başlığı: Haber başlığına baktığımızda ne hakkında saldırı yapıldığı anlaşılmayacağı açıktır. Ancak Hizbullah Yöntemi ifadesiyle suçlama yasa dışı bir örgüte ithafta bulunularak kanı gösterme stratejisi yapılmaktadır.

Haber girişi/Spot: “Mersin’in Tarsus ilçesinde yakıcı maddeyle saldırıya uğrayanların sayısı 5’ e çıkarken eylemler Hizbullah’ın 1990-1993 arasındaki terör eylemlerini anımsatıyor” haber girişiyle örnek göstererek haberin inandırıcılığı sağlanmaya çalışılmıştır.

Fotoğraf: Haberde oldukça büyük bir alanda yer verilen fotoğrafta “mağdur kız” ayağı bantlı bir şekilde lise formasıyla gösterilmektedir. Fotoğrafta liselin kızın eteğinin dizinde olması “mini etek” giymediklerinin bir ispatı olarak verilmek

istenmiştir. Genç kızın ayağındaki bant ise olayın gerçekleştiğine dair bir kanıt olarak sunulmaktadır.

Ana olay: Mersin'in Tarsus ilçesinde genç kızların bacaklarına kezzap atılması haberini konu eden haberde olaydan çok, gazetenin şeriatçı basın olarak nitelendirdiği bazı gazetelerle biz-onlar karşıtlığı sunulduğu görülmektedir. Haberde Ardalan bilgisi verilerek, olayların geçmişi 1990 yılında Hizbullah terör örgütünün yaptığı eylemlerle benzetilmiştir. Haberde Mersin Valisi Hüseyin Aksoy'un söylemlerinin şeriatçı basın tarafından verilmesi eleştirilmiş, medya ve yargı arşivlerinden verilen örneklerle haberin ikna ediciliği arttırılmıştır.

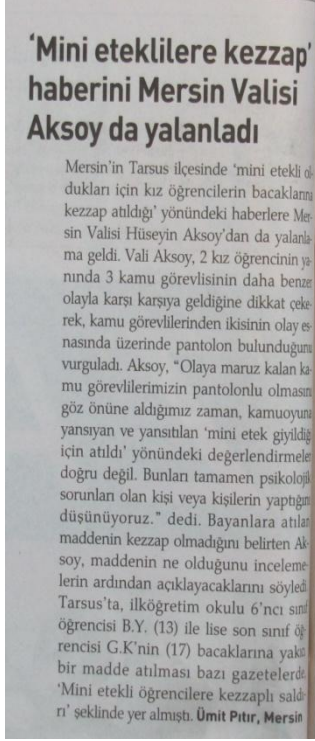
Mikro Yapı

Haberde “şeriatçı basın” , “dinci kalemşorlar” ifadeleriyle biz-onlar karşıtlığının yapılmasının yanı sıra ötekinin olumsuz yanları örneklemelerle sunularak suçlama stratejisine gidilmiştir. Olayı yaşayan G.K'nın “iki-üç kişi bu kızın eteği kısa diye laf attı. Daha sonra arkamdan bir sıvı sıçraması hissettim” ifadelerine yer verilerek haberin ikna değerinin arttırılması amaçlanmıştır. Okuyucunun daha fazla ikna edilmesi için Hizbullah terör örgütünün yaptığı birçok eylemle haberde işlenen suçun niteliği arasında bağıntı kurulmaya çalışılmış ve örnekler verilmiştir.

Muhabirin olayın en büyük görgü tanığıymış gibi yazdığı dili kuşkusuz haberin inandırıcılığını arttırmaya yöneliktir. Çevre haberde dönemin CHP Genel Başkanı olan Deniz Baykal'ın aynı olayla ilgili söylediği “Saldırı, Ne Değişti Diyen Başbakan'a Cevap” haberiyle de haberin inandırıcılığı delil sunma stratejisiyle pekiştirilmek istenmiştir.

Aynı haberin Zaman ve Hürriyet Gazetesinde Sunumu:

Zaman Gazetesi

Tarih: 16.02.2008

Başlık: 'Mini eteklilere kezzap' haberini Mersin Valisi Aksoy da Yalanladı

Kullanılan Söylem: Örtmece, kanıtsallık

İfadeler: "Aksoy: Olaya maruz kalan kamu

görevlilerimizin pantolonlu olmasını göz önüne aldığımız zaman, kamuoyuna yansıyan 'mini etek giyildiği için atıldığı' yönündeki değerlendirmeler doğru değil."

Haberin Kaynağı: Ümit Pıtır, Mersin

Makro Yapı

Haber Başlığı: Haberin başlığında yer alan "Mersin Valisi Aksoy da yalanladı" ifadesinden bu haberin yapılmasına neden olan olayın bir başka kişi tarafından da yalanlandığını anlamaktayız. Ancak bu kişinin kim olduğu bilgisine yer verilmemiş yani enformasyon eksiltimine gidilmiştir.

Haber girişi/Spot: Haberin ilk cümlesini incelediğimizde haberi konu olan olayın otorite sahibi olan Vali tarafından yalanlandığı görülmektedir. Bu da Van Dijk'ın kanıtsallık stratejisine örnek olarak gösterilebilir (2003: 87).

Ana olay: Haberin ana olayı Tarsus'ta genç kızların bacaklarına kezzap sıkıldığı yönünde basında çıkan haberleri yalanlanmaktadır. Bu doğrultuda haberin yaşanan

olayı ortaya çıkarmaktan çok delil göstererek diğer gazetelerde çıkan haberleri reddetmiştir. ,

Mikro Yapı:

Haberin retorik anlamına baktığımızda retoriğe ait olumsal-kendini sunma stratejisinin ve özellikle de onunla bağlantılı olan olumsuz izlenim bırakmaktan kaçınmanın geniş çerçevesi içinde söylemlerin yumuşatıldığını söyleyebiliriz. Buna göre; Vali tarafından genç kızların yanında 3 kamu görevlisinin olduğunu onların da pantolon giymesine rağmen aynı saldırıya uğramaları belirtilerek olayların üstü örtülmeye çalışılmıştır. Ayrıca bayanların bacaklarına atılan maddenin kezzap olmadığı ama ne olduğunun da inceleneceğini söylemesi kamuoyu vicdanını rahatlatmaya ve olayları yumuşatmaya yönelik bir üslup içerdiğini gazetenin de bu olayı aynı söylemle yansıttığını söyleyebiliriz.

Hürriyet Gazetesi

Tarih: 16.02.2008

Başlık: Kurbanlar 5'e çıktı

Kullanılan Söylem: Kanıtsallık,

İfadeler: “Kurbanlar” , “Saldırıya uğrayanların sayısı 5’e çıktı”

Haberin Kaynağı: Ali Şen/DHA

Makro Yapı

Haber Başlığı: Haber başlığında “kurbanlar” nitelemesinin yapılması haberin verilişinin ardındaki anlam bakımından çok önemlidir. Zira bu ifadeyle kastedilenlerin masum oldukları inancını okuyucuda da inandırmak istenmiştir.

Haber girişi/Spot: Haber girişinde “saldırıya uğrayanların sayısı 5’e çıktı” ifadesiyle öncelikle bir saldırı olduğu kabul edilmiş, “5’e çıktı” söylemiyle de daha önceki olaylara bağıntı kurulmuştur.

Fotoğraf: Fotoğrafta bacaklarda görülen yara izleri ve bileklerdeki bandajlar haberin ikna ediciliğini arttırmaya yöneliktir. Ayrıca bu fotoğrafla olaylara kanıt gösterme stratejisi uygulanmıştır. Haberin başlığı ile fotoğrafın birbiriyle uyumlu olduğunu, başlıktaki “kurbanlar” ifadesiyle fotoğrafta genç kızın bacağında gösterilen yaralar birbirini doğrulamakta ve pekiştirmektedir.

Mikro Yapı

Haberi retorik anlamda irdelediğimiz zaman inandırıcılığı kanıtlayan en önemli şeyin “kurbanlar” ifadesiyle fotoğrafta gösterilerdir. Buna göre Mersin Valisi’nin olayları yalanlaması gazetenin “kurbanlar” ifadesiyle etkisiz hale getirilmiş, Valinin açıklamaları inandırıcılığını yitirmiştir. “Kurbanlar 5’e çıktı” ifadesiyle de olayların artan bir şekilde devam ettiği ve devam edebileceği iması yer almaktadır.

Örnek Olay 14: Hürriyet Gazetesi

Başlık: Evden Kaçan kıza 6 kişi tecavüz etti

Tarih: 23.06.2008

Kullanılan söylem: Gerekçe sunma

İfadeler: "... Evden kaçtı. Kaldığı otel sahibinin tecavüzüne uğrayan..."

Haber Kaynağı: Arda Akın/Ankara

Makro Yapı

Haber Başlığı: Haberin başlığına baktığımızda etken cümle yapısıyla en önemli noktanın 6 kişinin bir kıza tecavüz etmesi olduğu ve tecavüz eyleminin öne çıkarıldığını söyleyebiliriz. Cümlenin başındaki "evden kaçan genç kıza" tamlamasıyla da tecavüzün gerekçesi vurgulanmıştır. Bu doğrultuda genç kız evden kaçmasaydı 6 kişi ona tecavüz etmeyecekti anlamını çıkarmamız kaçınılmaz olacaktır.

Haber girişi/ Spot: "Ankara'da annesinin babasından ayrılarak başka bir erkekle evlenmesini kabullenemeyen genç kız, evden kaçtı. Kaldığı otel sahibinin tecavüzüne uğrayan ve başka erkeklere pazarlanan 16 yaşındaki C.G. Polise sığınırken, şüpheliler ise tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı."

Spotta evden kaçan uğradığı tecavüz anlatılırken, okuyucuda "evden kaçarsan tecavüze uğrarsın" gibi bir ima yaratılması tasarlanmıştır Dolayısıyla genç kız evden kaçtığı için tecavüze uğramayı hak ettiği yönünde bir imanın da yapılması yerinde olabilir.

Fotoğraf: Haberin fotoğrafında evden kaçan genç kız C.G'nin gözleri 18 yaşını doldurmadığı için flulaştırılmıştır. Gazete bu şekilde de olsa fotoğrafı vermeyi tercih etmiştir. Bu da inandırıcılığı biraz daha pekiştirmek istediğinin göstergesidir.

Ana olay: Haberde ana olayın bir genç kızın annesinin bir başkasıyla evlenmesi nedeniyle bunalıma girmesi ve evden kaçmasıyla başına gelen tecavüzler anlatılmıştır. Gazete haberin ayrıntılarına yer vererek “Ağzımı bağlıyorlardı” alt başlığında genç kızın polise verdiği ifadelere yer vermiştir. Ancak haberin hem spotu hem de devamında evden kaçan kızın başına neler gelebileceği hakkında imalar yapılmakta ve ibretlik bir olay olarak sunulmaktadır.

Mikro Yapı:

Haberin cümle yapılarındaki etken yapı kadar edilgen yapı da göze çarpmaktadır. Yani “... genç kıza 6 kişi tecavüz etti.” Etken cümlesiyle tecavüz etme eylemine vurgu yapıldığı görülmektedir. Daha sonra spotta “... Kaldığı otel sahibi tarafından tecavüzüne uğrayan ve başka erkeklere pazarlanan” edilgen cümleleriyle her ne kadar genç kız mağdur olarak sunulsa da haberin devamında aktif cümlelere geri dönmüştür. Retorik açıdan haberi incelemeye devam ettiğimizde başlıkta yer alan “6 kişi” rakamıyla haberin inandırıcılığı desteklenmiş, ayrıca “bir kız eğer evden kaçarsa 6 kişinin tecavüzüne uğrar” gibi bir ima yapılmıştır.

Cumhuriyet Gazetesinin aynı haberi sunumu:

Evden kaçtı, tecavüze uğradı

■ ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) - Ankara'da, annesinin babasından ayrılarak başka bir erkekle evlenmesini kabullenemeyen C.G. (16) adlı genç kız, evden kaçarak sığındığı otelde, otel sahibinin ve 6 kişinin tecavüzüne uğradı. Annesi F.B'nin babasından ayrılarak başka bir erkekle evlenmesinin ardından bunalıma giren, evden kaçan C.G, önceden tanıdığı otel sahibi H.K'nin yanına gitti. H.K, genç kıza gece uyuduğu sırada tecavüz etti ve ardından, 6 kişi ile zorla fuhşa zorlandı. Kaçarak polise sığınan genç kızın ifadeleri doğrultusunda gözaltına alınan 6 kişi, çıkarıldıkları mahkemece tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı.

Başlık: Evden Kaçtı, tecavüze uğradı

Tarih: 24.06.2012

Kullanılan Söylem: Gerekçe sunma

İfadeler: "...Evden kaçarak sığındığı

otelde, otel sahibinin ve 6 kişinin

tecavüzüne uğradı."

Haber kaynağı: Ankara/Cumhuriyet

Makro Yapı

Haber Başlığı: Cumhuriyet gazetesinde sayfanın orta sağında fotoğrafsız olarak yer verilen haberde Hürriyet gazetesine kıyasla daha kısa bir başlık atılmıştır. Haber başlığında tecavüze uğradı edilgen yapısıyla genç kızın mağdur olduğu belirtilmek istenmiştir. Ancak başlıktan eğer kız evden kaçmasaydı tecavüze uğramayacaktı önermesini çıkarmamız mümkündür. Bu da tecavüze gerekçe sunulmasını kaçınılmaz kılacaktır.

Haberin girişi/ Spot: Haberin spotunu incelediğimizde genç kızın annesinin babasından başka bir erkekle evlenmesini kabullenemeyip evden kaçan C.G' nin tecavüze uğraması anlatılmıştır. Hürriyet gazetesinde 6 kişinin tecavüz ettiği bilgisi Cumhuriyet gazetesinde de aynı olarak verilmiştir.

Ana olay: Ana olayın sunumunda genç bir kızın annesinin başka bir erkekle evlenmesini kabullenemeyip evden kaçması ve başına gelen tecavüzler anlatılmaktadır. Bu durumda yan olay olarak genç kızın annesinin başka bir erkekle evlenmesinin sonucunda kızının başına neler geleceği de çıkarılabilir. Haberde Hürriyet gazetesinde olduğu gibi evden kaçmanın sonucunda tecavüze

uğranılabileceğinin iması yapılmaktadır. Ayrıca haberin son cümlesinde tecavüz edenlerin mahkemece tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılması da tecavüz etmenin sonucunda bir cezai müeyyideyle karşılaşılmayacağıın anlaşılmasını sağlayabilir.

Mikro Yapı

Gazetede haberin kısa yapılmasının yanı sıra hem etken hem de edilgen cümleler dikkat çekmektedir. Örneğin; “HK genç kıza tecavüz etti” cümlesinde öznenin gücü vurgulanmıştır. Haberde üç kez tekrarlanan “6 kişi” sözcüğü ile genç kızın evden kaçmasının sonunda ödediği bedel ima edilmiştir. Buna rağmen genç kızın daha çok mağdur olarak nitelendirildiğini söylemek mümkündür. Cumhuriyet gazetesinin bu haberinde namus /aitlik kavramına ilişkin imaların Hürriyet gazetesine oranla daha az verildiğini söyleyebiliriz.

3.4 Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

Niceliksel analiz çerçevesinde 2008 yılına baktığımızda 2003 yılına oranla Hürriyet gazetesindeki haberlerin iki kat arttığını, Cumhuriyet gazetesinin ise kadına şiddet haberlerine 6 kat fazla yer verdiğini görmekteyiz. Zaman gazetesi 2003 yılına göre haber sayısını 6’dan 9 habere yükseltmiştir. Haber toplamlarını irdelediğimizde 2003 yılında kadına karşı işlenen 42 şiddet haberi gazetelerde yer alırken, 2008 yılında bu sayı 120’ye çıkmıştır. Hürriyet gazetesinde 2008 yılında yayınlanan haberlerin sayılarına baktığımızda 2003 yılında 13 olan öldürme vakası, 2008 de 34’e yükselmiştir. Zaman gazetesinde 2008 yılında 2003 yılına oranla öldürme vakaları artmıştır. Cumhuriyet Gazetesi 2003 yılında öldürme vakası bildirmezken 2008 yılında çeşitli sebeplerden dolayı işlenen cinayetlerin 9’unu haber yapmıştır.

Hürriyet gazetesi eksiz 47 sayfa basılarak kadına şiddet haberlerine en fazla yer veren gazete olsa da; Zaman gazetesi 33 sayfa basılması halinde bile 22 sayfa olarak yayınlanan Cumhuriyet gazetesine oranla kadına şiddet olaylarına daha az yer vermiştir. Hâlbuki Zaman gazetesinin 3-4-5-6 ve 7. Sayfaları gündeme ilişkin haberlere yer ayrılmıştır. Cumhuriyet Gazetesinin de gündeme ilişkin sayfaları Zaman gazetesiyle aynıdır. Kadına yönelik fiziksel şiddetin nedenlerinin tasnif edildiği Tablo 3A ve 3B'ye göre namus ve kıskançlık sebebiyle işlenen cinayetlerinin en önemli nedenler arasında yer aldığını görmekteyiz.

2008 yılındaki tüm gazete haberlerinde namus kelimesinin dile getirilmekten kaçınılmadığı ve işlenen cinayetlerde kıskançlık sözcüğünün ana başlığa daha fazla taşındığını görürüz. Hürriyet gazetesinde yayınlanan “Kıskanç sevgili 17 kez bıçakladı” ve “Kıskanç eski eş kurşun yağdırdı” ve Zaman Gazetesinin “ Kıskançlık yüzünden eşini öldürdü” ve “Kıskançlık yüzünden eşinin boğazını kesti” şeklindeki haber başlıkları bu duruma örnek gösterilebilir. Kıskançlık ve namus yüzünden işlenen haberler sadece başlıklarda değil haberin içinde yinelenen bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Örneğin Hürriyet Gazetesinde 2003 yılında namus ve kıskançlık nedeniyle işlenen 4 cinayetin 2 sinde “namus” kelimesi geçerken 2008 yılında yayınlanan namus ve kıskançlık nedeniyle işlenen 19 haberde 16 kez aynı sözcüğe yer verilmiştir.

Niteliksel analiz çerçevesinde “Şiddet uygulayan erkeği haklı gösterme” başlığı altında irdelenen haberlerde olayın sonucuna dikkat çekilmekte ve erkeğin şiddet uygulama eyleminin –bir haklılık zeminine oturtulduğu iması yer almaktadır. Bu başlık altında toplanan haberler genelde kadının erkeği aldatması ya da kadının boşandıktan sonra başka bir erkekle görüşmeye başlamasının erkek üzerindeki

etkisi ve bu etkinin şiddet uygulamada ne kadar haklı olduğunu göstermektedir. Haber söylemlerinde kadının iyi eş ve anne olması gerektiği ve erkeğe olan aitliği; “...Kendisini aldattığından şüphelenen koca...” , “... Eşiyle ilişkisi olduğunu iddia ettiği...” gibi sözcüklerde gizlenirken sonuçta da kadının şiddeti hak ettiği iması verilmektedir. Yayınlanan haberlerde erkeğin “ gözü dönmüş aşık”, “Çılgın Aşık” “Kıskanç eski koca” olarak nitelendirilmesiyle birlikte kadına uygulanan şiddete gerekçe sunulmuştur. Örneğin; “ ...Cep telefonuna gelen mesajlar yüzünden dövdü” , (Hürriyet) “ kendisinin tanıştırdığı erkek arkadaşıyla gören gözü dönmüş aşık”(Hürriyet) “Karısının kendisini aldattığından şüphelenen koca”, (Zaman) “kız kardeşi Nazime'nin “İstanbul'da namusunu kirlettiğini düşünerek cinayeti işlediği” (Zaman) gibi söylemleri gerekçe sunma stratejisine örnek olarak gösterilebiliriz.

Yine niteliksel analiz çerçevesinde karşılaştırmalı haber analizleri yaparken aynı haberin birden fazla farklı gazetede farklı editöryal bakış açısıyla verildiği görülmektedir. Örnek olay 13'te Cumhuriyet gazetesi haberi suçlayıcı ifadelerle verirken Hürriyet gazetesinin aynı olayı süsleyerek sunduğunu, Zaman gazetesinin ise örtmece stratejisini kullanarak olayın üstünü örtmeye yönelik söylemlerle verdiğini görebiliriz. Niteliksel analiz çerçevesinde irdelenen haberlerin haber kaynakları ilgi çekicidir. Hürriyet gazetesinin haberleri aynı yayın organında faaliyet gösteren Doğan Haber ajansından aldığını, Cumhuriyet gazetesinin genelde kendi muhabirlerini kullandığını, aynı şekilde Zaman gazetesinin de çoğunlukla kendi muhabirlerinin haberlerine yer verdiğini görebiliriz. Bu da gazetelerin kendi fikri yapılarını haberin inşasında kullanmayı tercih ettikleri yönünde önemli bir bulgudur.

4. Sonuç

Bir siyasal doktrin mi, yoksa bir ideoloji ya da düşünce üslubu mu olduğu tartışılan bir kavram olarak Muhafazakarlık, kelime kökü olarak “muhafaza etmekten” gelir. Muhafaza edilense eski olan, yerleşik olandır, mevcut durum ve düzendir. Doğanay’ın da ifade ettiği gibi Muhafazakarlık, geleneğin ve toplumsal değerlerin taşıyıcısı olması nedeniyle en önemli toplumsal kurum olduğunu ileri sürdüğü ailenin korunmasına yönelik politikalara merkezi bir rol atfeder; Çünkü ailenin korunması toplumun da korunmasıdır (Doğanay 2007: 67).

Bu bağlamda irdelenen haberlerin söylemlerinden elde edilen sonuçlarda görüleceği üzere kadın, aileyi muhafaza etmenin en önemli yolu olarak tasarlanmıştır. Kadına verilen roller “iyi eş ve anne olması” ve “namuslu” olması gerekliliğidir. Görülen o ki; erkek doğuştan elde ettiği güçle kadını aile içinde muhafaza etmeye çalışırken, kadının bu durumu reddetmesi onun şiddetin çeşitli şekillerine uğramasına sebep olmuştur. “Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi” bölümünde irdelendiği üzere; kadının erkeği aldatması, onu kendisinden şüphelendirecek durumlarda bulunması, boşandıktan sonra başka bir erkekle birlikte olmak istemesi... Vb. nedenler çoğu zaman onun namus vesayeti altında öldürülmesine sebep olmaktadır. Bu da muhafazakarlığın bir izdüşümü olarak karşımıza çıkmaktadır. Sorun, sadece erkeğin kadını belli kavramlar adına muhafaza etmek için yaptığı şiddetle son bulmamakta, gazete haberlerinde de geleneksel kavramların ifşa edilmesiyle haberin söylemine yerleşmektedir. Araştırmaya başlarken Kadına yönelik şiddet haberlerinde 2003 yılına oranla 2008 yılında bir artış olacağı varsayılmıştır. Ancak Zaman gazetesinin 2003 yılına oranla 2008 yılında belirgin bir haber artışı olmadığı saptanmıştır. Bununla birlikte karşılaşılan artış ile birlikte haberin söyleminde kullanılan muhafazakar ifadelerin

ağırlığının arttığı da görülmüştür. Haber içeriğinde muhafazakar ifadelerin arttığı bir diğer gazete ise Hürriyet'tir. Niteliksel analiz kısmında Van Dijk'ın Eleştirel Söylem Analizine göre incelenen haberlerde; Erkeğin şiddet uygulamada haklılığını ima eden, çoğu zaman da kullandığı şiddetin nedenini kadına yükleyen sözcüklerle –adeta- kadının şiddeti “ hak ettiği” sonucunun ima edilmesi ve bu haberlerin 2008 yılında ağırlığının daha da artması araştırmanın sonucu açısından oldukça önemlidir. Bu çalışmanın sonuçlarından bir diğeri ise; kadına yönelik şiddet haberlerinde kullanılan “öldürdü”, “kurşun yağdırdı”, “vurdu”, “ekmek bıçağıyla boğazını kesti”, “yaylım ateşine tuttu” gibi söylemlerin şiddeti meşrulaştırmaya meyil gösterir biçimde sunulduğunu göstermektedir. Bu bağlamda; Zaman gazetesi kadın ile ilgili haberleri sunarken onu daha çok iyi eş ve anne statüsüne koymuş ve kadına yönelik şiddet haberlerinde örtme yoluna gitmiş, Hürriyet gazetesi şiddet haberlerini verirken abartma yoluna gitmiş, Cumhuriyet gazetesi ise muhafazakar söylemlere daha az başvurmuştur.

Bu çalışmanın ana sorunsalını ve sonuçlarını değerlendirdiğimizde; daha bedeni ile ne yapacağını bilemeyen kadının eril güçle muhafaza edilmeye çalışıldığını, kadının bu güce karşı çıkması durumunda ise muhafazakar söylemlerle suçlandığını söylememiz mümkün olacaktır. Bu bağlamda Kadın gazete haberlerin erkeğin uyguladığı şiddetinin gerekçesi ve ‘ haklı’ erkeğin ‘ gözü dışarda’ karısı olarak tasarlanmıştır diyebiliriz.

Kaynaklar

Arın, C. 1996. "Kadına yönelik şiddet." *Cogito* (6-7): 30.

Ayata, G. 2011. *Ailenin Korunmasına dair kanun kimi ve neyi koruyor? Hakim,Savcı ve Avukat Anlatıları*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Acar, F. ve Arıner, O.K . 2009. "Kadının İnsan Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" *İçişleri Bakanlığı Genel Yayını* (656): 17.

Berktaş, F. 2004."Kadınların insan haklarının gelişimi ve Türkiye" *Sivil Toplum ve Demokrasi Konferans Yazıları* (7):1.

Amargi. 2005. *Kadına yönelik şiddet*. İstanbul: Amargi Yayınları.

Berman, M. 1994. *Katı Olan Herşey Buharlaşıyor*. B.Peker, Ü. Altuğ (Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Berktaş, F. 2009. *Tek Tanrılı Dinler Karşısında Kadın*. İstanbul: Metis Yayınları.

Bora, T. 1998. *Türk Sağının Üç Hali: Milliyetçilik, Muhafazakarlık, İslamcılık*. İstanbul: Birikim Yayınları.

Çakmak, D. 2007. "Fransız devriminde kadın" *Ege Üniversitesi Gündem Dergisi* (27): 19-22.

Doğanay, Ü. 2007. "AKP'nin Demokrasi söylemi ve Muhafazakarlık." *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* (62-1) :5.

Dölek, N. Özdemir, N. 2005. *Yanlış İnanışlar*. İstanbul: Ofset Yayınevi.

Dursun, Ç. 2010. "Kadına Yönelik Şiddet Karşısında Haber Etiği" *Feminist Eleştiri Dergisi*, (2):5.

Dursun, Ç. ve Ülkü, G.(Der.) 2004. "Haber Hakikat ve İktidar İlişkisi." *Söylem çözümlemesinde yöntem sorunu ve Van Dijk yöntemi* içinde (s.375) Ankara: Elips Yayınları.

Fawole O. I. 2008. Economic Violence to Women and Girls. Is it Receiving the Necessary Attention? *Trauma. Violence & Abuse*. 9 (3): 167-177.

İlkkaracan, P. 2003. "Doğu Anadolu'da Kadın ve Aile" *Tarih Vakfı Yayınları*:188.

İnal, A. 1997. "Haber ve Haber üretim süreçleri: Yerel Medya için Alternatif Arayışları" *Bağımsız İletişim Ağı Yerel Medya Eğitim Projesi Seminer Notları* Ankara. (11-12): 1-12.

Işık, N. S. 2007. "Türkiye'de Kadın Hareketi ve Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet, Aile İçi Şiddet" *Kadın Çalışmaları Dergisi* (4): 112-117.

İnceoğlu, G. omak, A (Der). 2009. *Metin özümlemeleri* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

İnceoğlu, Y. Kar, A. 2010. *Kadın ve Bedeni*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Johnson, A. G. 1997. *The Gender Knot: Unraveling Our Patriarchal Legacy*. Philadelphia: Temple University Press.

Kardam, F. 2000. "Namus Gerekçesiyle Öldürölme Ya da Kendi Canına Kıyma: Kadın Cinselliği Üzerinde Baskıların Benzer Koşullarda Farklı Sonuçları mı?." *Hacettepe.edu.tr*. Erişim tarihi: Mayıs 2012
http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/namus_ger_olsturme.pdf.

Kula, N. 2002. "Gazetelerde Yeralan Polise Yönelik Haberlerdeki Söylemsel Boyutlar: Gaffar Okkan Suikastı Örnek olayı" *Polis Bilimleri Dergisi* (4)188-204.

Mert, N. 2004. "Muhafazakarlık, Fundamentalizm Değildir!" *Karizma: Muhafazakarlık Yeniden Özel Sayısı* (17):58.

Muhafazakarlığın Kökeninde Aile Var .2006.*Milliyet.com.tr*. Erişim tarihi: Mayıs 2012 <http://www.milliyet.com.tr/2006/03/18/guncel/axgun02.html>.

Özbudun, S. 2012. "Kadın cinayetleri: "bir daha asla!" diyebilmek." *Dusunadasi.org*. Erişim Tarihi: Mayıs 2012
http://www.dusunadasi.org/index.php?option=com_content&view=article&id=169:sibel&catid=11:s&Itemid=9.

Özmen, S. 1997. "Aile içinde öfke ve saldırganlığın yansımaları." *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 37(2): 3.

Öğün, S. 1997. "Peyami Safa'nın Muhafazakar Yanılığısı" *Toplum ve Bilim Dergisi* (74): 121.

Özer, Ö. 2010. *Medyada Şiddet Kültürü*. İstanbul: Literatürk yayınları.

Özer, Ö.2011. *Haber Söylem İdeoloji; Eleştirel Haber özümlemeleri*. İstanbul: Literatürk yayınları.

Pervizat, L. 2006. *Namus Cinayetlerinin Kavramsal Tartışması*. Ankara: Ankara Barosu Yayınları.

Riffe, D. 2005. *Analyzing Media Messages*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Shoemaker, P. ve Stephen D. R. 2002. "Medya Kültür Siyaset" *İdeolojinin Medya İçeriği Üzerindeki Etkisi içinde* (s. 127) der. ve çev. S. İrvan. İstanbul: Alp Yayınevi.

Secully, D.1994. *Tecavüz-Cinsel Şiddeti Anlamak*. L.Aytek ve Ş.Tekeli (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

- Shahrzad M. Nahla A. 2006. *Namus Adına Şiddet: Kuramsal ve Siyasal Yaklaşımlar*. G.Kömürcüler (Çev.). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Skinner, Q. (Der). 1997. *Çağdaş Temel Kuramlar*. A. Demirhan (Çev.). Ankara: Vadi yayınları.
- Sözen, E. 1999. *Söylem: Belirsizlik, Mücadele, Bilgi/Güç ve Refleksivite*. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Suğur, S. 2009. "Kadına Yönelik Şiddetin Boyutları." *Toplumsal Yaşamda Kadın* içinde (s.149-165) der. Oğuz, G.Y. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Tezcan, M. 2003. *Türkiye'de Töre (Namus) Cinayetleri*. İstanbul: Natürel Yayınları.
- Ulukaya. C. 2010. "Açılımın İkinci Baharı"na İbretlik Medya Manzaraları" *Birikim Dergisi*. Erişim tarihi: Ocak 2012
[http://www.birikimdergisi.com/birikim/makale.aspx?mid=664&makale=Açılımın "İkinci Baharı"na İbretlik Medya Manzaraları](http://www.birikimdergisi.com/birikim/makale.aspx?mid=664&makale=Açılımın%20İkinci%20Baharı%20na%20İbretlik%20Medya%20Manzaraları).
- Ünsal, A. 2006. "Genişletilmiş bir şiddet tipolojisi." *Cogito* (6-7): 30.
- Van Dijk, T. A. 1985. *News Analysis: Case Studies of International and National News in the Press*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publication.
- Van Dijk, T. A. 1988. "Semantics of a Press Panic: The Tamil Invasion," *European Journal of Communication* (3): 167-187.
- Van Dijk, T. A. 2003. "Söylem ve İdeoloji: Mitoloji, Din, İdeoloji." *Söylem ve İdeoloji Çokalanlı Bir Yaklaşım* içinde (s. 13-112) der. ve çev.Çoban, B. ve Özarlan Z. İstanbul: Su Yayınları.
- Van Dijk, T. A. 1988. *News as Discourse*.New Jersey: Lawrence Earlbaum Associates Publication.
- Van Dijk, T. A. 1988a. *News Analysis*.New Jersey: Lawrence Earlbaum Associates Publication.
- Van Dijk, T. A. 1991. "A Handbook of Oualitative Methodologies for Mass Communication Research" *The interdisciplinary Study of News as Discourse* içinde (s.108) der. K.B. Jensen ve N.W. Jankowski. London: Routledge.
- Van Dijk, T. A. 1991. *Racism and the Press*. London: Routledge and Kegan Paul Publication.
- Veur, D. 2007. *Gender Matters: A Manual on adressing Gender-Based Violence Affecting Young Peple*. Budapeşte: Concil Of Europe.
- Yetim, D. ve Şahin M. .2008. "Aile Hekimliğinde Kadına Yönelik Şiddete Yaklaşım" *Aile Hekimliği Dergisi* (2):48-53.

Yılmaz, H. 2006. *Türkiye’de Muhafazakarlık, Aile, Din, Batı; İlk Sonuçlar Üzerine Genel Değerlendirme*. Yayınlanmış Araştırma Raporu. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.

STK Gölge Raporu. 2010. Türkiye’nin Kadına Karşı Ayrımcılığı Önleme Komitesi’ne Sunduğu Altıncı Periyodik Rapor için STK Gölge Raporu. Erişim tarihi: Şubat 2012 http://www.kader.org.tr/tr/images/belgeler//CedawTR_golge_rapor_turkce_2_haziran_GS.pdf

TBMM Araştırma Komisyonu Raporu.2006. *T.C Başbakanlık Kadının Statüsü Derneği*. Erişim tarihi: Mayıs 2012 <http://www.un-documents.net/cprw.htm>.

Ekler

Ek 1: Zaman Gazetesi 04. 07. 2003 Haber Örneği

Düğününe bir hafta kala yangında çeyizi kül oldu

DAVUT ÇAKIR | BALIKESİR

Balikesir'e bağlı Karabeyler köyünde çıkan yangında iki ev tamamen yandı. Milyarlarca liralık hasara yol açan yangında bir hafta sonra dünya evine girmeye hazırlanan Nazile Kahraman'ın (23) ev eysası ve çeyizi kül oldu.

Elektrik kontağından çıktığı sanılan yangın, köyde hiç kimsenin olmadığı saatlerde meydana geldi. Bir kişinin çamiden yaptığı anons üzerine tarlalarda çalışanlar yangını söndürmeye çalıştı. 50 hanenin bulunduğu köyde ateş diğer evlere sıramadan söndürüldü. Resmî yette asfalt görünen, Balikesir'e 40 kilometre uzaklıktaki köyün yolunun bozuk olması, gönderilen üç itfaiye aracının yangına müdahalesini geciktirdi. Saatler sonra yangın mahalline gelebilen itfaiye araçları köylülerin tepkisiyle karyılaştı. Karabeyler Köyü Muhtarı Celal Kocabay, üç itfaiye aracının gecikerek sadece soğutma yaptığını belirterek, "İki hanede oturan 12 kişi, sadece üzerindeki elbiselerle sokakta kaldı. Hayırseverlerden yardım bekliyoruz." dedi.

Yangında Nazile Kahraman'ın sadece evi değil, hayalleri de kül oldu. Üç yıl önce babalarının ölümüyle 7 kardeşle birlikte yetim kalan Nazile'nin, bir hafta sonraki düğün için hazırlanan bütün eşyası yandı. Küller arasında gözyaşları içinde çeyizine bakan Nazile Kahraman, "Çeyiz olarak götüreceğim bir boncuğum bile kalmadı. Hayallerim yıkıldı. Tarlalara çalışmaya gittim, aç susuz katarak çeyizlerimi hazırladım. Bir kardeşim gurbette; bugün köyüne gelecek ve yatacağı evi yok. Şimdi ne olacağı meçhul." dedi. Nazile'nin akrabası Halil Kahraman da, "Kızımın oğlan evinden gelen çeyizi de yandı. Ne yapacağımızı şaşırдық." diye konuştu.

Evliliğe hazırlanan Nazile Kahraman, küller arasında çeyizini bulunca gözyaşlarını tutamadı.

Ek 2: Zaman Gazetesi 08.03.2008 Haber Örneği

Her aile, en az 3 çocuk yapmalı

Başbakan Erdoğan, 8 Mart Kadınlar Günü sebebiyle Uşak'ta çeşitli etkinliklere katıldı. Program öncesi çocuklara oyuncak dağıtan Erdoğan, eşi Emine Hanım ile otobüsüne alınan bir çocuğu sevdi. Başbakan programında yaptığı konuşmada ise kadınlara "çok çocuk yapın" mesajı verdi. Nüfus planlaması isteyenlere karşı çıkan Erdoğan, "Bu hedefi dışlayacağız. Bunlar Türk milletinin kökünü kazımak istiyorlar." dedi. Erdoğan, her aileden en az 3 çocuk yapmalarını istedi. Bu arada Emine Erdoğan, Devlet Bakanı Nimet Çubukçu ile birlikte okuma yazma kursu verilen Biği Ev'i gezdi. Emine Hanım kursyierle yakından ilgiledi.

İspatlasınlar, siyaset elbisemi çıkarırım

Erdal Sen Ömer Otuc Uşak

Başbakan Tayyip Erdoğan, sınır ötesi ka-
nunda "ABD'nin talimatları ile sona
erdiği" iddialarına Genelkurmay Başkanı Or-
general Yaşar Büyükanıt'ın talibü ile cevap
verdi. Büyükanıt'ın gazetesine yaptığı açıklama-
yı hatırlatan Erdoğan, "Paş'a'm bir şey söy-
ledi. Dedi ki, 'ABD etkiyi saptasın, ben bu
elbiseyi çıkarırım.' Aynı şeyin değişik versiyon-
larını şimdi ben duyuyorum. Kimse İzzet
'ABD den talimat almış iddialarını reddeden
milletimizdir. Biz de siyaset elbisemizi çıkar-
tım. Bu kadar iddialı konuşuyorum." dedi.

Uşak Atatürk Spor Salonu'nda toplanan
bu toplantıya katılan Başbakan, kendi konuşma-
sından anladığından muhalefetin getirdiği eleştiriler-
le cevap verdi. Muhalefet partileri ile Türk
Silahlı Kuvvetleri arasındaki polemiklere dikkat
çeken Erdoğan, muhalefete yükledi. Sıkı
gözetim grup konuşmasına atılı yapan Erdoğan,
"Kimse şehitlerimizi üzerinden siyaset

yapmasın. Kimse ordumuzu siyasetin için-
de göstermesin. Bu noktada söyleyecekleri bir şey
vane bana söyleyinler, hükümetimiz söyle-
melerini dedim. Fakat muhalefetin de anarar-
lılığına da tahat durmamak. Birliğin, beraberli-
ğin en üst seviyede olması gerekirken bu du-
rundan nasıl siyasi rant elde edebilirsiniz, böyle
bir düşüncenin için-
de girdiler. Bir şey söyley-
tiniz daha fazla kalırsanız gerekmiyor, diğeri
sizi bilgilendirmeniz lazım haberdar etme-
niz lazım" diyor. "İfadelerini kullandı.

Milletin emanetine ihanet etmeyiz

Sınır ötesi operasyonun sona ermesi için
ABD den talimat almış iddialarını reddeden
Erdoğan, "Biz milletimiz olgusuna emanete an-
la hıyanet etmeyiz." dedi. Hükümetin hiçbir
yerden emir almadan bu adanlar atıldığı vur-
guların Erdoğan söyle devam etti. "Çayın
bıçak boyutu var. Ekonomik, diplomatik, si-
yasal boyutu var. Askeri boyutunu Türk Silahlı
Kuvvetleri yönetti. Yani bütün komuta kadre-
mesinden tutan emre kadar. Siz nasıl olur da
bunu gözetlemeye gayret edersiniz? Bu yetkiyi

nereden alıyorsunuz? Ordumuz 1,5 metre
karda, 7 bin rakımda sınır ötesi operasyon ya-
pıyor. Binlerce hedeflere ulaştığına söz inanmı-
yor. Bir tane sivil öldürülmemiş. Bunun sırada
İsraili Gazze'ye giriyor, çıktığından sistine
nasıl öldürüldüğünü görüyorsunuz. İpe Türk
ordusuna diğerlerinden ayrılan bulur."

Ödül üzerinden siyaset yapılmaması ge-
rektiğini altını çizen Erdoğan muhalefete
şöyle seslendi: "Diyorum ki, bütün kimse akse-
minin üzerinden siyaset yapmayın. Bu kimse-
ye bir şey kazandırmaz. Soracakları bir şey var-
sa bize sorunsunlar. Ama verdiklerimiz cevaplara da
sığdıran olsun. Bizim verdiğimiz cevaba nam-
ıymızın, Genelkurmay Başkan'ın konuşuyor,
inanmıyorsunuz. Kardeşim o zaman sen kimse
inanyamın? Paş'a'm bir şey söyledi. Dedi ki,
"Ben bu elbiseyi çıkarırım." Bu kadar iddialı bir
şey. Değeri kardeşimin kokunu aynı şeyin de-
ğişik versiyonunu da ben kullanıyorum. Tüm
ağaçların arasında kimse bir 'ABD den ta-
limat alan olarak, sınırdan buradan talimat ala-
narak müdahale etmez. Biz de siyaset elbisemizi
çıkarttım. Bu kadar iddialı konuşuyorum." İ-

da sahiplerini iddialarını ispat etmeye çalışan
Erdoğan, "Hükümet bir söz var. Müddetler, id-
diaların kanunla zorunludur. İddialarını is-
patlamadıkça bu ülkede nasıl dolacaklar ben
de bunu sanıyorum." diye konuştu.

Muhalefet terörle mücadeleyi bitirmiyor

Erdoğan, terörle mücadeledeki kararlılığın
sözünü mesajını da verdi. Terörle mücade-
lenin farkı bir olay olduğunu anlatan Başba-
kan, sarılan kayıtları "Eğerim tamamen ter-
mühdüme de mi gelsin?" diyorlar. Bunların
terörle mücadelede kafası bu kadar kolaydır.
Terörle mücadele adı suyla mücadeleyle ben-
zemez. Dünyada bu işi sürdüren bir ülke var
mi? En gelimsi ülke ABD. Halk terörle mü-
cadele devam ediyor. İspanya, İngiltere de-
vam ediyor. Ama bu mücadeleyi milletçe sür-
düreceğiz. En az zararla bu süreci atlatacağız.
Ama bu terörizmle mücadele karşın sıkıyö-
net, siyasetin her alanında uygulanıyor. Birbirini
mese dayatmaların diama okuy, enerjiyi bu
rada harcamanın anlamı var mı? Kalırsanız el-
terinde başka bir şey, bunlarla uğraşmayın."

Ek 3: Hürriyet Gazetesi 05.03.2008 Haber Örneği

oğlunun çıkışlarını duyduktan sonra
Kadir Çoban, pitbullün cesetini

■ Şahin ÖZER (DHA)

Masaj salonunda çalıştığını öğrenince sokakta öldürdü

İZMİR Bornova'da Münire Yılmaz (37), 11 yıldır birlikte yaşadığı Eyüp Çırak'ı (52) terk ederek annesinin evine yerleşti. Yılmaz'ın geceleri 2 çocuğunu bırakıp, anne evinden fabrikada buluşık yıkadığını söyleyerek çıktığını öğrenen Eyüp Çırak, fabrikada değil bir masaj salonunda çalıştığını görünce çılgına döndü. Önceki sabah işe giderken önünü kesen Çırak, Yılmaz'ın arkasından koşup sırtından bıçakladı.

Ardından kimsenin kendisine ihanet edemeyeceğini söyleyen Çırak, kamlar içinde yerde yatan eşini karından bıçaklayarak öldürdü. Eşinin öldüğünden emin olan Çırak, yanına yaklaşanları da bıçakla tehdit etti. Gelen polisilere teslim olan Çırak "Namusumuzla evimizi geçindirirken kendimizi başka yollara kaydık. Uyarılarımı dinlemeyince tartıştık ve onu öldürdüm" dedi.

■ Taylan YILDIRIM (DHA)

com.tr Yasal 22.09 22.31 03.31 Ağrı 11/24 Berlin Güne İstanbul Konya

Kıskanç sevgili 17 kez bıçakladı

Telefonlarına yanıt vermediği için evine gittiği sevgilisini, daha önce kendisinin tanıştığı erkek arkadaşıyla gören gözü dönmüş âşık, kıskançlık krizine girip genç kadını 17 yerinden bıçaklayarak öldürdü.

■ Bülent CİVANOĞLU/DHA

BURSA'nın Yıldırım ilçesi'nde meydana gelen olayda önceki akşam pazarcılık yapan Mehmet Erginoğlu (30), sevgilisi Münevver Emiroğlu'nun (28), dört gündür tüm aramalarına karşın cep telefonuna yanıt vermemesi üzerine evine gitti. Evde, daha önce kendisinin tanıştığı arkadaşı Adnan Uylu'yu gören Erginoğlu kıskançlık krizine girdi. Erginoğlu, belindeki ekmeğe bıçağını çıkarınca korkan Adnan Uylu birinci

M. Erginoğlu

kaçtı. Erginoğlu, sevgilisini vücudunun 17 yerinden bıçaklayarak ağır yaraladı. Sevgilisini bıçakladığı sırada kendi elini de kesen Erginoğlu '155 Polis İmdat'ı arayarak durumu bildirdi. Polisle birlikte olay yerine gelen sağlık ekibi, ağır yaralı haldeki genç kadına ve elini kesen sevgiliye ilk müdahaleyi yaptı. Hastaneye kaldırılan Münevver Emiroğlu kurtarılmadı. Polis tarafından hastaneye götürülerek tedavi altına alınan zanlı Mehmet Erginoğlu, taburcu olduktan sonra 'adam öldürmek' suçundan mahkemeye çıkartılacak.

